

Na temelju članka 4. stavka 5. Zakona o vatrogastvu („Narodne novine“, broj 125/19.), a u vezi s točkom 5. b) Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2020. godini („Narodne novine“, broj 3/20.), Hrvatska vatrogasna zajednica podnosi

KONAČNO IZVJEŠĆE O REALIZACIJI PROGRAMA AKTIVNOSTI U PROVEDBI POSEBNIH MJERA ZAŠTITE OD POŽARA OD INTERESA ZA REPUBLIKU HRVATSKU U 2020. GODINI

U V O D

Zadaće Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2020. godini (u daljnjem tekstu: Program aktivnosti) redovito su provodila ministarstva, tijela državne uprave, javna poduzeća i privatne tvrtke, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkovima, parkovima prirode i zaštićenim područjima, udruge (vatrogasne zajednice), vatrogasne postrojbe (profesionalne i dobrovoljne), Oružane snage Republike Hrvatske, Hrvatska gorska služba spašavanja i dr. Kroz provođenje Programa aktivnosti ostvarena je i bolja međuresorna suradnja svih njihovih stručnih službi.

KLIMATSKE PRILIKE I NJIHOV UTJECAJ NA NASTANAK I ŠIRENJE POŽARA RASLINJA U REPUBLICI HRVATSKOJ¹

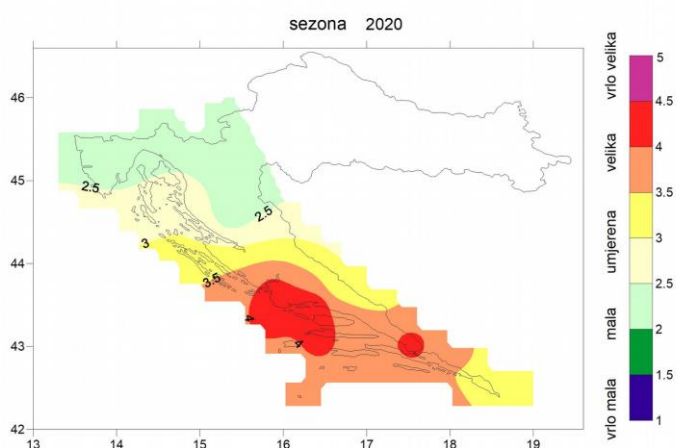
Za ljetno 2020. bilo je karakteristično da je srednja mjesečna temperatura zraka bila uglavnom oko ili viša od višegodišnjeg srednjaka (1981. - 2010.). U lipnju je na dijelu Dalmacije i sjevernog Jadrana bila niža, a kolovoz je bio najtopliji. Oborina je bila vrlo nejednoliko raspoređena, pa je mjestimice bila viša od prosjeka, ali je bilo i područja s manjkom kiše. To samo ukazuje na lokalni i pljuskovit karakter oborine što nije neuobičajeno za ljetne mjesec kada su česti izraženi oblaci vertikalnog razvoja s kojima može biti obilne kiše. U rujnu je zabilježeno razdoblje iznadprosječne topline, ali je osobito početkom i krajem mjeseca bilo kiše, dok su u listopadu oborine bile česte, pa i obilne. Uslijed ovakvih vremenskih prilika ovogodišnja ljetna požarna sezona nije bila ekstremna budući da nije bilo izraženih i dugotrajnih toplinskih valova koji uzrokuju isušivanje najdubljih slojeva tla. Međutim razmjerno nepovoljna okolnost u ovoj sezoni s meteorološke točke gledišta je bio povremeno jak vjetar, kao primjerice oko 7. srpnja kada je na Jadranu bilo jake i olujne bure s orkanskim udarima što je ljeti iznimno rijetka pojava.

U požarnoj sezoni 2020. bilo je sinoptičkih situacija koje su detektirane kao one koje mogu nepovoljno utjecati na nastali požar raslinja budući da je uz njih povezan jak vjetar uz promjenu smjera, odnosno smicanje vjetra te rijetke i nejednoliko raspoređene oborine, a bilo je i pojave nestabilnosti unutar razmjerno suhe zračne mase, a kada su klase opasnosti bile velika ili vrlo velika uz gore navedene sinoptičke situacije - izdana su upozorenja po određenim kriterijima s obzirom na brzinu i smicanje vjetra i vrijednostima Hainesova indeksa kao pokazatelja nestabilnosti u suhom zraku. Upozorenja imaju tri stupnja: najniže-žuto, narančasto i najviše-crveno, a najveći broj upozorenja izdan je za Dalmaciju budući da su na tom području i klase opasnosti bile najviše na što ukazuje i analiza.

¹ Izvor: Šumski požari: Analiza požarne sezone 2020. godine, Analizirali: Marija Mokorić, Lovro Kalin i Tomislava Hojsak, Služba za vremenske analize i prognoze, DHMZ; <https://radar.dhz.hr/~duzs/analiza/2020.pdf>

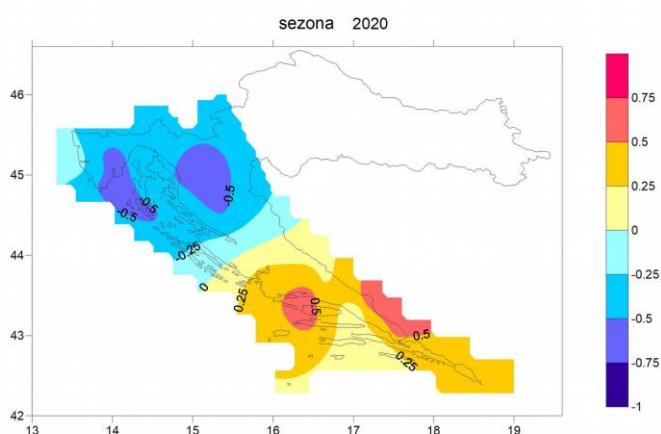
Analiza požarne ugroženosti preko meteorološkog indeksa opasnosti (MIOP-a)

Prikazane su srednje mjesečne klase opasnosti te njihovo odstupanje od višegodišnjeg srednjaka (2003. - 2012.) za ljetnu sezonu. Najkritičniji mjesec je bio kolovoz, posebice u Dalmaciji. U rujnu su se klase opasnosti smanjile. U listopadu su se klase smanjile na uglavnom malu i vrlo malu. Analiza meteorološkog indeksa opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja koji je razvrstan u klase opasnosti pokazuje da je srednja sezonska klasa za ljetno (lipanj, srpanj, kolovoz) (slika 2.) bila mala u većem dijelu Istre te Gorskog kotara i Like. Na većem dijelu sjevernog Jadrana te unutrašnjosti Dalmacije bila je umjerena, a velika je bila u Dalmaciji, osobito srednjoj.

Slika 2.: Srednja mjesečna klasa opasnosti od požara raslinja za sezonu 2020.

Usporedba srednje klase opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja za ljetnu sezonu (lipanj, srpanj, kolovoz) u odnosu na desetogodišnji prosjek (2003. - 2012.) (slika 3.) pokazuje da je srednja klasa na sjevernom Jadranu te u gorskoj Hrvatskoj bila znatno manja od uobičajene, a u većem dijelu Dalmacije bila je nešto veća od prosječne.

Slika 3.: Odstupanje srednje mjesečne klase opasnosti od požara raslinja za sezonu 2020., u odnosu na desetogodišnji srednjak (razdoblje 2003.-2012.)

**PREGLED PODATAKA O POŽARIMA RASLINJA NA PRIOBALNOM I
KRAŠKOM PODRUČJU I STATISTIČKA ANALIZA ISTIH
(od siječnja do 31. prosinca 2020.)**

Tablica 2: Pokazatelji o požarima raslinja na priobalnom i kraškom području (odnos 2020. i petogodišnji prosjek 2015. - 2019.) - podaci HVZ-a - Vatrogasnog operativnog središta

Petogodišnje razdoblje, intervencije na otvorenom prostoru (požari raslinja) priobalnog i kraškog područja											2020.	
Promatrano razdoblje	2015.		2016.		2017.		2018.		2019.		broj požara	površ. (ha)
	broj požara	površ. (ha)	broj požara	površ. (ha)	broj požara	površ. (ha)	broj požara	površ. (ha)	broj požara	površina (ha)		
01.01.-31.12.	3382	23909	2913	19773	4150	86576	1875	3891	3850	19129	3906	35168
01.06.-31.10.	1317	10265	1407	7415	1574	59770	1330	3160	1090	2643	1059	1695
Promatrano razdoblje	PETOGODIŠNJI PROSJEK 2015. - 2019.										2020.	
	BROJ POŽARA				POVRŠINA (ha)				IOP (ha/požar)		IOP (ha/požar)	
01.01.-31.12.	3234				30655,6				9,48		9,00	
01.06.-31.10.	1343,6				16650,6				12,39		1,60	
Promatrano razdoblje	2020. / PETOGODIŠNJI PROSJEK 2015. - 2019.											
	odnos broja požara				odnos opožarene površine				Odnos indeksa opožarene površine (IOP)			
01.01.-31.12.	20,78%				14,72%				-5,02%			
01.06.-31.10.	-21,18%				-89,82%				-87,08%			

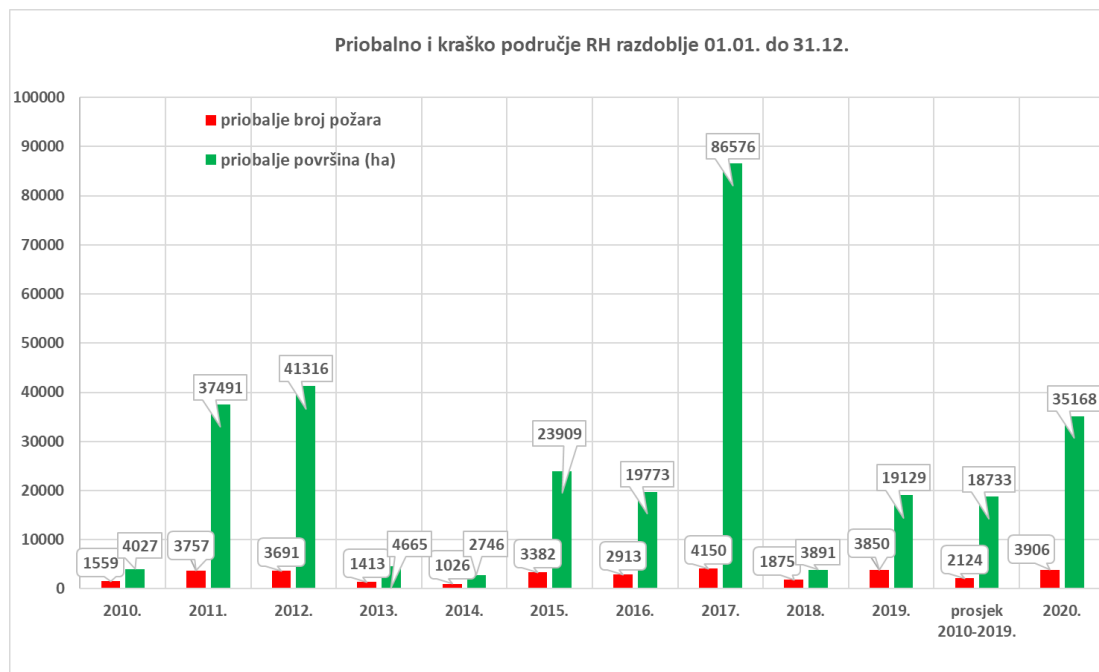
Na priobalnom i kraškom području u 2020., a sukladno podacima koji su prikupljeni i vode u Vatrogasnom operativnom središtu Hrvatske vatrogasne zajednice, evidentirano je ukupno **3.906** požara raslinja ili **20,78 % više** u odnosu na prethodni petogodišnji prosjek (tablica 2).

U tim požarima, ukupno izgorjela površina (prema procjenama sa terena i izračuna georeferenciranjem putem karata) procijenjena je na **35.168 ha**, što je za **14,72 % više** u odnosu na promatrani prethodni petogodišnji prosjek, a pri čemu je indeks opožarene površine (IOP) **manji** za **5,02 %**.

Promatrajući samo razdoblje tijekom požarne sezone (lipanj-listopad) broj požara je smanjen za **21,18 %**, a opožarena površina je manja za iznimno velikih **89,82 %**, pa je sukladno navedenom i IOP za to razdoblje također iznimno smanjen i to za **87,08 %**.

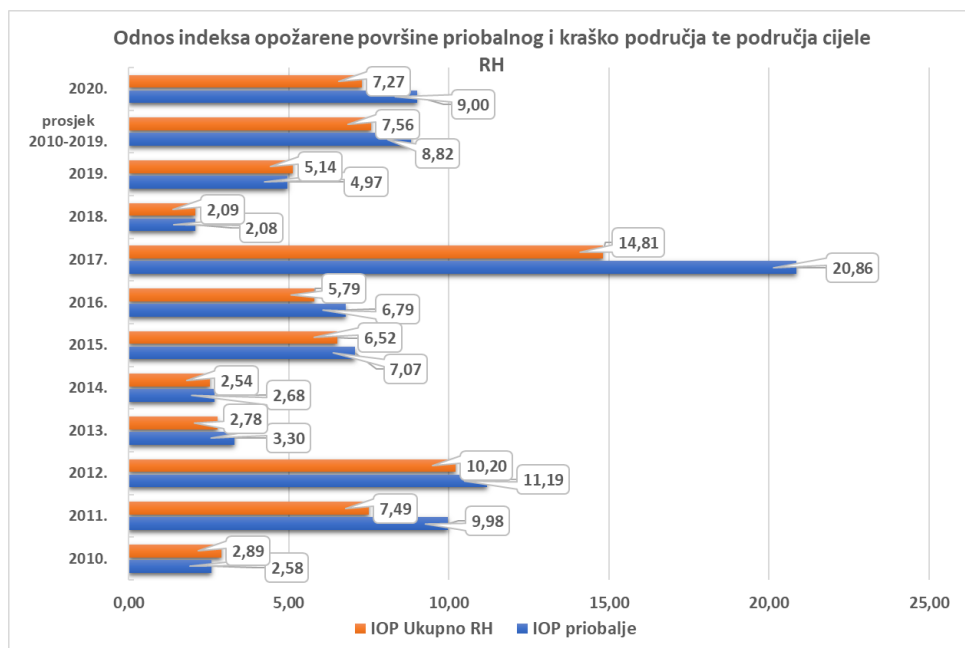
Ako bi uspoređivali sa desetogodišnjim prosjekom, rezultati bi bili ipak nešto drugačiji jer ulaze u obzir i neke godine, izrazito kišne, s vrlo malim brojem požara te još manjom opožarenom površinom.

Kako bi se što jednostavnije mogli uspoređivati odnosi broja požara, opožarene površine i indeksa opožarene površine (IOP) po godinama i prema desetogodišnjem prosjeku, dan je prikaz u slijedećim grafikonima. Podaci su prikazani od 2010. do 2020. (uz desetogodišnji prosjek 2010-2019.) za kraško i priobalno područje (sedam priobalnih županija).

Grafikon 1: Odnos broja požara i opožarenih površina u priobalnom i kraškom području Republike Hrvatske za razdoblje 2010. – 2020.

Uspoređujući podatke iz grafikona 1, broj požara u priobalnih sedam županija veći je od prosjeka za **83,90 %**, dok je opožarena površina veća za **87,73 %**.

Grafikon 2: Odnos IOP priobalnog i kraškog područja i IOP cijele RH (2010.-2020.)

Sukladno podacima iz grafikona 2., IOP u 2020. iznosi **9** što je u odnosu na **8,82** (desetogodišnji prosjek 2010 – 2019) povećanje od **2,04** %. Slični su rezultati ukoliko uspoređujemo IOP za cijelu Republiku Hrvatsku, ali s negativnim predznakom odnosno zabilježeno je smanjenje IOP od **3,86** % jer je, ukupno gledajući, zabilježeno manje požara u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske što je utjecalo i na ukupno manju dodanu opožarenu površinu (grafikon 3), a shodno tome i na manji IOP.

RASPODJELA POŽARA RASLINJA PO MJESECIMA U 2020., VELIČINI OPOŽARENE POVRŠINE I VREMENU AKTIVNOG GAŠENJA NA PRIOBALNOM I KRAŠKOM PODRUČJU ZA VRIJEME PROTUPOŽARNE SEZONE TE UKUPNO

Raspodjela požara raslinja po mjesecima u 2020.

Prošla 2020. bila je po mnogo čemu specifična. Najveći broj požara zabilježen je u drugom dijelu zime i prvoj polovici proljeća odnosno u veljači, ožujku i travnju (tablica 3). Razlog ovakvog broja požara u veljači i ožujku je prvenstveno meteorološka situacija (manjak oborina te veći broj dana sa jakim i olujnim vjetrovima) uz često nesavjesno spaljivanje poljoprivrednih površina bez kontrole.

Tablica 3: Raspodjela požara raslinja po mjesecima u 2020. (podaci HVZ-a–VOS-a)

2020.	UKUPNO	SIJEČANJ	VELJAČA	OŽUJAK	TRAVANJ	SVIBANJ	LIPANJ	SRPANJ	KOLOVOZ	RUJAN	LISTOPAD	STUDENI	PROSINAC
UKUPNO PRIOBALJE	3906	356	600	706	850	241	159	307	333	212	49	69	24
UKUPNO KONTINENT	1613	19	222	320	524	54	62	207	74	86	30	9	6
UKUPNO RH	5519	375	822	1026	1374	295	221	514	407	298	79	78	30

Gledajući udio u broju požara u priobalnom i kraškom području (7 priobalnih županija), zbroj broja požara od veljače do travnja iznosi **2.156** što je udio od čak **55,20** % od ukupnog broja požara (**3.906**).

Ako gledamo udio u broju požara za područje cijele Hrvatske, zbroj broja požara od veljače do travnja iznosi **3.222** što daje udio od čak **58,38** % od ukupnog broja zabilježenih požara raslinja (**5.519**) za područje Hrvatske.

Raspodjela broja požara prema veličini opožarene površine

Raspodjela broja požara prema veličini opožarene površine za vrijeme glavnog napora požarne sezone te za cijelo razdoblje 2020. dana je u tablici 4.

Tablica 4: Raspodjela požara raslinja po veličini opožarene površine (podaci HVZ-a–VOS-a)

2020.	Mjesec	≤5 ha		>5 ≤10 ha		>10 ≤100 ha		>100 ha		Ukupn o požara
		broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	
PRIOBALNI DIO RH										
VI.		156	98,11%	1	0,63%	2	1,26%	0	0,00%	159

VII.	295	96,09%	6	1,95%	6	1,95%	0	0,00%	307
VIII.	305	91,59%	14	4,20%	13	3,90%	1	0,30%	333
IX.	207	97,64%	4	1,89%	1	0,47%	0	0,00%	212
X.	47	95,92%	0	0,00%	2	4,08%	0	0,00%	49
VI.-X	1010	95,28%	25	2,36%	24	2,26%	1	0,09%	1060
I.-XII.	3604	92,27%	110	2,82%	167	4,28%	25	0,64%	3906
KONTINENTALNI DIO RH									
I.-XII.	1499	92,93%	44	2,73%	62	3,84%	8	0,5%	1613
UKUPNO RH									
I.-XII.	5103	92,46%	154	2,79%	229	4,15%	33	0,60%	5519

Iz tablice 4. vidljivo je da je u većini požara raslinja u požarnoj sezoni (VI.-X. mjesec) opožarena površina iznosila manje od 5 ha (95,28 %), a da je samo **1** požar imao površinu veću od 100 ha odnosno 0,09 % od broja požara u tom periodu. Broj požara koji su bili veći od 10, a manji ili jednaki 100 ha (24 požara), gotovo je jednak broju požara od 5 a manji ili jednaki 10 ha (25 požara). Ovo je karakteristika koja je zabilježena već četvrtu godinu zaredom (ili je ovaj omjer gotovo isti ili je veći) što pokazuje da se požari, ako se ne spriječi njihovo širenje u kratkom roku, vrlo brzo prošire na površine iznad 10 ha. Uzimajući u obzir cijelu godinu (podaci analizirani u Vatrogasnom operativnom središtu), **25** požara se proširilo na površinu veću od 100 ha ili **0,64 %**, **167** požara je imalo površinu između 10 i 100 hektara ili 4,28 %, **110** je imalo površinu između 5 i 10 ha ili 2,82 %, a **3.604** požara ili **92,27%** površinu manju od 5 ha. Promatrajući cijelu godinu, također je prisutna karakteristika da je veći broj požara koji su zahvatili površinu između 10 i 100 ha nego što je broj požara koji su zahvatili površinu između 5 i 10 ha. Požari veći od 100 ha u priobalnom i kraškom području zabilježeni su u Zadarskoj (12), Ličko-senjskoj (6), Splitsko-dalmatinskoj (4), Dubrovačko-neretvanskoj (2) i Šibensko-kninskoj županiji (1). Gledajući kontinentalni dio Republike Hrvatske, najviše požara većih od 100 ha zabilježeno je u Karlovačkoj županiji (4 od ukupno 8).

Kao što je već navedeno (tablica 3), većina požara u Hrvatskoj izbili su u veljači, ožujku i travnju 2020. godine (ukupno 3.222 ili 58,38 %), a površina koja je opožarena u tim požarima (prema procjeni vatrogasaca sa terena) iznosi 36.549 ha što je udio od čak 91,07 % ukupne izgorene površine u Hrvatskoj (40.132 ha) u 2020. godini. Treba naglasiti da se većina ove opožarene površine odnosila na požare trave i niskog raslinja bez značajnije štete, a neki su bili i na minski sumnjivim površinama. Navodi se da vrijednosti vezane za površinu treba uzeti sa rezervom jer su većinom dobivene na temelju procjene vatrogasaca ili zapovjednika na požarištu.

Georeferenciranje značajnijih požara raslinja

Od 2013. Vatrogasno operativno središte vrši georeferenciranje većih ili značajnijih požara raslinja (požari veći od 5 ha sukladno procjeni vatrogasaca na terenu i/ili požari

raslinja u kojima sudjeluju državne snage – zračne ili DVIP) na web aplikaciji ZEOS. U 2020. georeferencirano je ukupno 522 požara što je 49,81 % manje nego 2019.

Od navedenog broja požara njih 400 je bilo u priobalnom, a 122 u kontinentalnom dijelu RH. S obzirom da u kontinentalnom dijelu nisu djelovale državne snage svi zabilježeni požari su bili veći ili jednaki površini od 5 ha (sukladno procjeni vatrogasaca na požarištu).

Raspodjela požara raslinja prema vremenu trajanja intervencije

Raspodjela požara raslinja prema vremenu trajanja intervencije za priobalni, kontinentalni dio i ukupno za Republiku Hrvatsku dana je u tablici 5.

Tablica 5: Raspodjela požara raslinja po trajanju intervencije - (podaci HVZ-a – VOS-a)

razdoblje	<=4 sata		>4 <=12 sati		>12 sati		Ukupno požara	
	broj	%	broj	%	broj	%		
PRIOBALNI DIO RH								
2020.	VI.	150	94,34%	5	3,14%	4	2,52%	159
	VII.	276	89,90%	20	6,51%	11	3,58%	307
	VIII.	292	87,69%	26	7,81%	15	4,50%	333
	IX.	192	90,52%	12	5,69%	8	3,79%	212
	X.	45	91,84%	3	6,12%	1	2,04%	49
	VI.-X.	954	90,08%	66	6,23%	39	3,68%	1059
	I.-XII.	3565	91,27%	229	5,86%	112	2,87%	3906
	KONTINENTALNI DIO RH							
	I.-XII.	1563	96,90%	45	2,79%	5	0,31%	1613
	UKUPNO RH							
I.-XII.	5128	92,92%	274	4,96%	117	2,12%	5519	

U prosjeku, 90,08 % u sezoni te 91,27 % požara tijekom cijele godine na priobalnom dijelu RH u potpunosti je ugašeno u prva četiri sata od trenutka zaprimanja prve dojave (tablica 5), što je pokazatelj vrlo brzog angažiranja dostatnog broja vatrogasnih snaga ali i ipak nešto manje brzine širenja požara te manjeg broja požara raslinja u 2020. u odnosu na recimo 2017. koja je bila ekstremna. U 3,68 % požara u požarnoj sezoni i 2,87 % u cijeloj 2020., vrijeme do potpunog gašenja trajalo je više od 12 sati.

U kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske samo 0,31% požara trajalo je dulje od 12 sati, a čak 96,90 % požara bilo je ugašeno u vremenu do 4 sata. Gledajući Republiku Hrvatsku kao cjelinu, 92,92 % požara ugašena su u vremenu do 4 sata, 4,96 % u vremenu između 4 i 12 sati, a 2,12 % u vremenu većem od 12 sati.

Prosječno trajanje intervencije gašenja požara raslinja za priobalje u 2020. iznosi približno 3 sata i 37 minuta, a za Republiku Hrvatsku u cjelini iznosi približno 2 sata i 33 minuta.

Bitno je napomenuti da je uzeto u obzir vrijeme do potpunog gašenja u koje ulazi i vrijeme čuvanja i sanacije požarišta u cjelini nakon što je već požar lokaliziran, a većina vatrogasnih snaga vraćena u matične postrojbe ili preusmjerena na eventualne druge intervencije. Isto tako, tijekom proljeća, izbio je određeni broj požara koji su trajali danima (posebno u Ličko-senjskoj županiji) i opožarili velike površine a često zahvaćali i minski sumnjivo područje što je povećavalo prosječno trajanje gašenja požara, a bez da su prouzročili značajniju štetu.

Raspodjela broja požara raslinja i opožarene površine u priobalnim županijama

Iz tablice 6 vidljivo je kako je po broju požara najopterećenije bilo područje Splitsko - dalmatinske pa Zadarske i Šibensko - kninske županije, a najviše opožarenih površina evidentirano je u Ličko-senjskoj županiji, a zbog nekoliko velikih požara u ranom proljetnom periodu koji su zahvatili velike površine bez značajnije štete (najveći požar po površini od 9.000 ha, dojavljen je 6. travnja 2020. a trajao je do 14. travnja 2020.) te nekih koji su zbog požara na minski sumnjivom području zahvatili veće površine. Ovo se ponavlja već drugu godinu zaredom.

Tablica 6: Raspodjela požara raslinja i opožarene površine u priobalnim županijama (prema podacima zaprimljenim u VOS-u)

ŽUPANIJA	POŽARI RASLINJA	POVRŠINA ha	ZRAČNE SNAGE UKUPNO (CL+AT+HL)
ISTARSKA	343	166	0
PRIMORSKO-GORANSKA	200	182	1
LIČKO-SENJSKA	425	14455	1
ZADARSKA	711	9238	30
ŠIBENSKO-KNINSKA	609	5880	75
SPLITSKO-DALMATINSKA	1421	4504	89
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	197	742	13
UKUPNO PRIOBALJE	3906	35168	209

PODACI O POŽARIMA RASLINJA NA CJELOKUPNOM PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE

Požari raslinja, kao što se vidi i u već navedenim podacima, nisu samo karakteristika priobalnog i kraškog područja (7 priobalnih županija), već se oni događaju i u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske iako su oni 2020. bili nešto manjeg broja nego na priobalju, a općenito su slabijeg intenziteta te rjeđe zahvaćaju krošnju stabala.

U 2020. u Republici Hrvatskoj zabilježeno je 5.519 požara raslinja s opožarenom površinom od 40.132 ha što je za 928 ili 14,39 % manje u broju požara ali i 7.025 ili 21,22 % više ha u opožarenoj površini u odnosu na 2019.

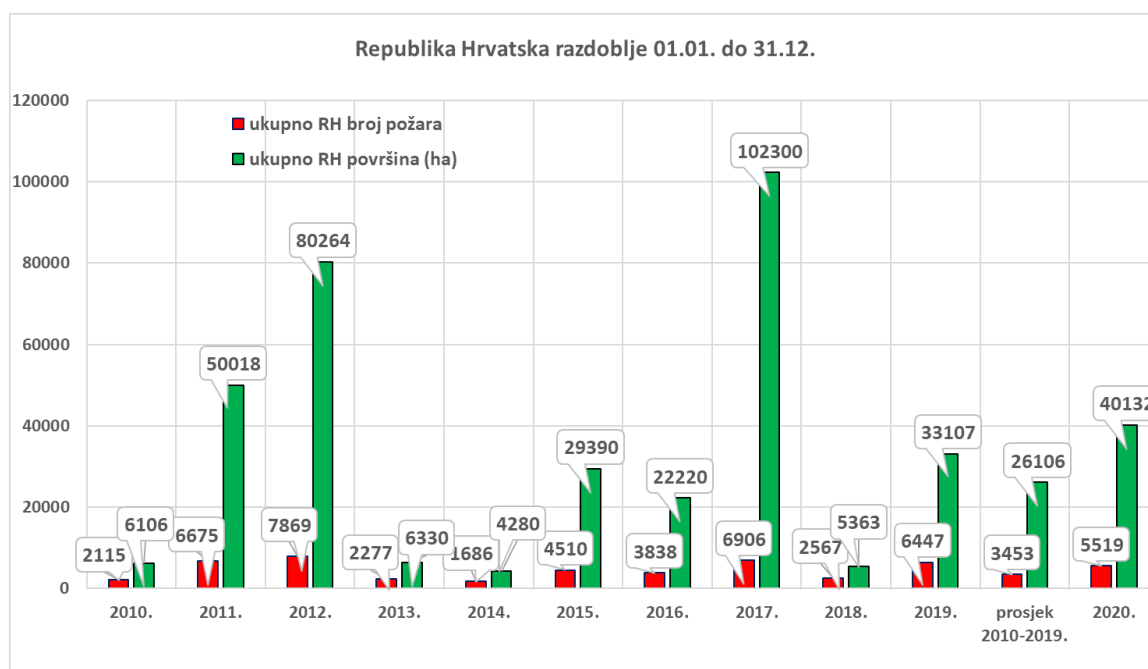
Gledajući IOP) u 2019. za područje Republike Hrvatske iznosio je 5,14 dok je u 2020. iznosio 7,27 što je povećanje od 41,44 %.

U odnosu na desetogodišnji prosjek (2010.-2019.) za područje Republike Hrvatske od 3.453 požara raslinja s opožarenom površinom od 26.106 ha, u 2020. zabilježeno je povećanje od 59,83 % u broju požara odnosno 53,73 % u opožarenoj površini.

Gledajući IOP, desetogodišnji prosjek (2010.-2019.) iznosi za područje Republike Hrvatske 7,56 dok je u 2020. iznosio 7,27 što je određeno smanjenje od 3,84 %.

Ako pogledamo odnos IOP 7 priobalnih županija (priobalno i kraško područje) sa IOP-om cijele Republike Hrvatske (grafikon 2) vidimo da je IOP na priobalju najčešće nešto veći od ukupnog IOP za Republiku Hrvatsku, tako je i 2020. IOP na priobalju (9) bio veći za 19,22 % od IOP za cijelu Republiku Hrvatsku (7,27).

Ukupan broj požara i veličina opožarene površine u Hrvatskoj koji su zabilježeni u 2020. u odnosu na prethodnih deset godina prikazani su na grafikonu 3.

Grafikon 3: Odnos broja požara i opožarenih površina za cijelu Republiku Hrvatsku

Požari šumskih požara državne i privatne šume te poljoprivrednih zemljišta koja su opožarena u sklopu šumskih požara

U statistici podataka o šumskim požarima koje za potrebe Ministarstva poljoprivrede temeljem Zakona o šumama i Pravilnika o načinu prikupljanja podataka, vođenju registra te uvjetima korištenja podataka o šumskim požarima vode u Hrvatskim šumama d.o.o., navodi se da je u razdoblju od **1. siječnja do 31. prosinca 2020.** godine nastalo **142** požara u kojima

su opožarena **23.994 ha** šumskog i ostalog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske i privatnih šumovlasnika (državne i privatne šume te poljoprivredna zemljišta koja su opožarena u sklopu šumskih požara).

Požari na minski sumnjivim površinama

Tijekom 2020. zabilježeno je nekoliko većih požara na minski sumnjivim površinama (sukladno izvješćima vatrogasnih postrojbi) što je utjecalo i na veličinu opožarene površine ali nije zabilježena značajnija materijalna šteta.

Najveći požar (po procijenjenoj površini) dojavljen je 9. travnja 2020. na području Medaka kod Gospića, u Ličko-senjskoj županiji. Radilo se o požaru trave, šikare i borove šume kod mjesta Medak gdje je velika većina terena u minski sumnjivom području pa zbog toga nije bilo moguće gasiti vozilima i opremom. Požar je u potpunosti bio omeđen prometnicama i željezničkom prugom gdje je konstantno vršena ophodnja i osiguranje požarišta. Kako bi se spriječilo širenje vršilo se paljenje protu vatre (kontra vatra) prema sjevernoj strani požara. Požar, kako je odmicao u dubinu, zahvatio je minirano područje te su se čule detonacije minsko eksplozivnih sredstava. Požar se je sljedeća tri dana, 10., 11. i 12. travnja 2020., nadzirao te više nije bilo opasnosti od daljnjeg širenja. Dana 13. travnja 2020. zaključeno je da se požar ugasio. Požar je zahvatio površinu od 1.381 ha.

Takvi požari zbog mogućnosti ozljeđivanja uslijed eksplozija onemogućuju pristup zemaljskim snagama, a i zračne snage (zbog sigurnosti posade i zrakoplova) ne gase iznad minski sumnjivih područja pa se stoga takovi požari većinom nadziru ili gase sa sigurnih površina (prometnica, sigurnih makadamskih putova i sl.) što za posljedicu najčešće ima i veću opožarenu površinu. Podaci o požarima na miniranim i minski sumnjivim površinama za koja je Vatrogasno operativno središte Hrvatske vatrogasne zajednice dobio izvješće navedeni su u tablici 7.

Tablica 7: Požari raslinja na miniranom ili minski sumnjivom prostoru na priobalnom i kraškom području u 2020. te ukupno u RH (podaci HVZ-a - Vatrogasnog operativnog središta)

Požari raslinja na miniranom ili minski sumnjivom području u 2020. god.	broj požara	opožarena površina (ha)	IOP (ha/požar)
požarna sezona na priobalnom i kraškom području (lipanj-listopad).	1	10	10
požari na priobalnom i kraškom području (siječanj – prosinac)	32	2643,9	82,62
požari na cijelom području RH (siječanj – prosinac)	33	2644	80,12

Ukupan broj vatrogasnih događaja u Republici Hrvatskoj

Osim požara raslinja, Vatrogasno operativno središte Hrvatske vatrogasne zajednice obrađuje i ostale vatrogasne događaje u Republici Hrvatskoj. Za prošlu 2020. (prema obrađenim podacima do kraja veljače 2021.), VOS je u svojoj bazi podataka zabilježio 36.893 vatrogasna i ostala događaja. U tablici 8 navedeni su brojčani pokazatelji različitih vrsta intervencija po područjima (priobalje i kontinent) i ukupno za Hrvatsku.

Tablica 8: Broj vatrogasnih događaja u 2020. po vrsti i područjima i ukupno za Republiku Hrvatsku

PODRUČJE RH	Ukupni broj događaja	Požari na otvorenom	Samo požari raslinja	Površina ha	Požar u/na objektu	Požar prometnog sredstva	Tehničke intervencije	Ostalo
PRIOBALJE	17231	6349	3906	35168	1716	387	7496	1281
KONTINENT	19662	2889	1613	4964,5	2578	536	13222	433
UKUPNO	36893	9238	5519	40132	4294	923	20718	1714

U 2020. nije bilo potrebe za evakuacijom zbog požara na otvorenom prostoru. Važno je napomenuti da je ova analiza napravljena isključivo za požare raslinja (nisu uračunati razni požari smeća, deponija, drvenih distribucijskih stupova i drugih požara na otvorenom prostoru ukoliko nije bila opožarena i određena površina raslinja).

Sukladno traženjima županijskih vatrogasnih zapovjednika za pružanje pomoći putem izvanredne dislokacije, temeljem zapovjedi glavnog vatrogasnog zapovjednika Republike Hrvatske, nije iskazana potreba za provedbom istih, a zbog potrebe gašenja velikih požara u priobalju, u protupožarnoj sezoni 2020.

ZNAČAJNIJI POŽARI RASLINJA NA OTVORENOM PROSTORU U 2020.

Kako je već prethodno spomenuto, uobičajeno požarno najopterećenije županije (kao i prošle godine) bile su **Zadarska, Šibensko – kninska i posebice Splitsko – dalmatinska županija**.

Identično prošloj godini, najviše požara izbilo je u **Splitsko – dalmatinskoj županiji**, a najviše izgorene površine bilo je u **Ličko- senjskoj županiji** (vidljivo u tablici 6).

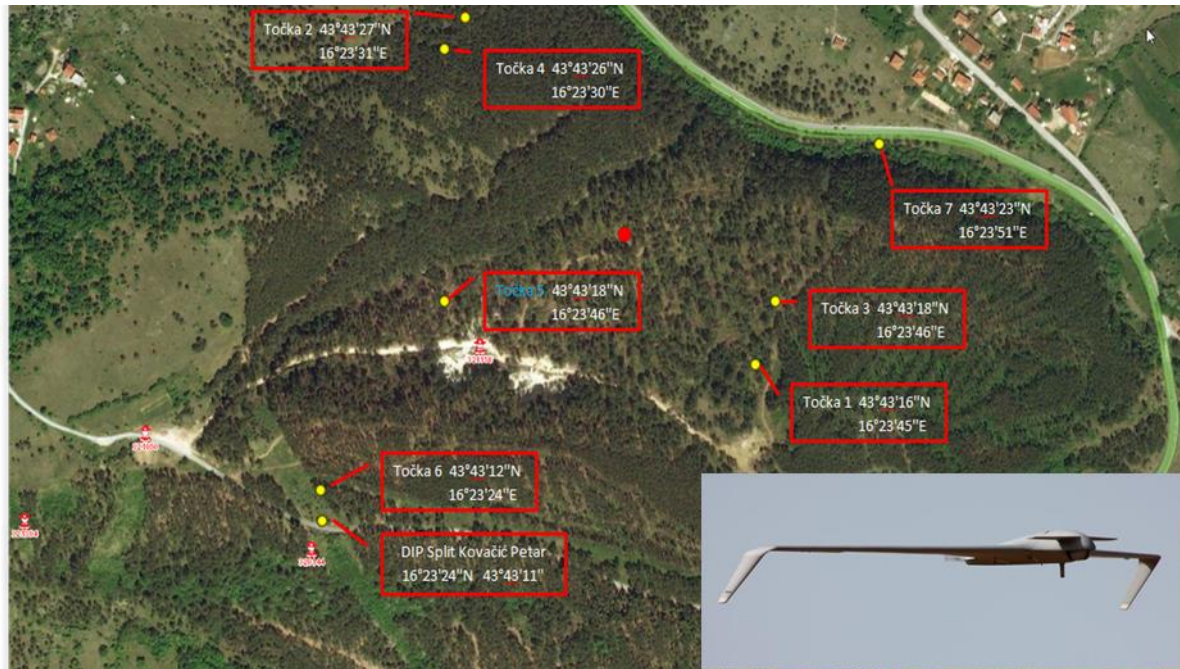
U razdoblju glavnog napora požarne opasnosti 1. lipnja – 30. rujna izdvajaju se:
 - požar nastao u Dubrovačko-neretvanskoj županiji **30. lipnja na poluotoku Pelješac, Orebić - Kučište**, gdje je opožarena površina iznosila 40 ha, angažirana su 3 zrakoplova Air-tractor te 131 vatrogasac s 40 vatrogasnih vozila.

Slika 5: Kamera Hrvatskih Šuma i kamera iz Canadaira

- požar nastao u Splitsko-dalmatinskoj županiji **9. srpnja u mjestu Muć – Ramljane**, gdje je opožareno 40 ha i angažirano kroz 3 dana (kumulativno) 6 Canadaira i 5 Air-tractora te 125 vatrogasaca sa 33 vatrogasna vozila.

Na ovom požaru izvršeno je prvi put otkrivanje žarišnih točki putem sustava Orbiter na cijelom požarištu, preuzimanje koordinata, georeferenciranje u ZEOS-u od strane VOS-a te slanje koordinata zapovjedniku na terenu koji je također georeferenciran. Nakon dobivenih koordinata žarišnih točki, zemaljske vatrogasne snage saniraju sve žarišne točke i sprječavaju ponovno širenje požara.

Slika 6: Georeferenciranje žarišnih točaka putem sustava Orbiter

- u kolovozu 2020. požar nastao u Splitsko-dalmatinskoj županiji **3. kolovoza na Planini Kozjak, Kaštel Sućurac**, kao najveći požar tijekom glavnog napora požarne sezone u 2020., gdje je opožareno 213 ha i angažirano 176 vatrogasaca sa 48 vatrogasnih vozila te 4 Canadaira.

Slika 7: Kamera Hrvatskih Šuma, sjeverna strana Kozjaka

- izdvaja se još i požar u Splitsko-dalmatinskoj županiji **13. rujna na otoku Čiovo - Okrug Gornji – Pivetova Glavica**, gdje je opožareno 4,5 ha, angažiran 121 vatrogasac sa 34 vatrogasna vozila te 2 Canadaira i 1 Air-tractor gdje je bilo ugroženo naselje, a lakše su ozlijeđena 2 vatrogasca.

PREGLED REALIZACIJE ZADAĆA PROGRAMA AKTIVNOSTI

Opće, normativne, planske, preventivne, operativne i nadzorne aktivnosti subjekata Programa aktivnosti u pripremi i realizaciji požarne sezone u svrhu smanjenja opasnosti od nastanka i širenja požara

U daljnjem tekstu naglašavaju se sažeto neke od aktivnosti značajnijih izvršitelja u provođenju općih, normativnih, planskih, preventivnih i nadzornih aktivnosti u pripremi i realizaciji požarne sezone u svrhu smanjenja opasnosti od nastanka i širenja požara kao što su aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova i ostalih subjekata Programa aktivnosti (jedinica lokalne i područne samouprave, Hrvatskih šuma d.o.o., javnih ustanova nacionalnih parkova, parkova prirode, više ministarstava, aktivnosti društva iz sastava Hrvatskih željeznica i privatnih prijevoznika, inspekcija zaštite od požara, vatrogastva i civilne zaštite, Državnog inspektorata (poljoprivredna, šumarska, energetska, vodopravna i inspekcija zaštite okoliša i zaštite prirode), inspekcija Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, inspekcija Agencije za sigurnost željezničkog prometa te aktivnosti Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu, Državnog hidrometeorološkog zavoda i drugih.

Svi navedeni subjekti, bilo kao izvršitelji i/ili sudionici Programa aktivnosti, snosili su svoje cjelokupne financijske troškove u okviru vlastite djelatnosti.

Uvodno se napominje i kako su provedbene aktivnosti kako vatrogasnog sustava, tako i ostalih izvršitelja i sudjelovatelja od druge polovice mjeseca ožujka 2020. pa nadalje, odrađivane pod posebnim okolnostima uzrokovanim pandemijom korona virusa COVID-19 što je dijelom utjecalo na dinamiku izvršavanja pojedinih propisanih i planiranih aktivnosti.

Ministarstvo unutarnjih poslova je u okviru svojih obveza propisanih točkama Programa aktivnosti provelo sve preventivne i operativne mjere zaštite od požara i zadaće iz svoje nadležnosti.

Inspeksijski nadzori nad provedbom mjera zaštite od požara obavljani su prema planovima u jedinicama lokalne i područne samouprave. Prilikom provođenja inspeksijskih nadzora županija i Grada Zagreba, nadzirane su mjere čuvanja šuma, provođenje šumskog reda te zabrane loženja otvorene vatre i paljenja drvenog ugljena za šume i šumsko zemljište šumoposjednika. Na području svoje nadležnosti (osobito za područje priobalja), u suradnji s Inspekcijom zaštite okoliša Državnog inspektorata, provedeni su pojačani nadzori i pregledi odlagališta otpada na kojima se kontinuirano odlaže komunalni otpad.

Inspeksijski nadzori obavljani su i u suradnji s nadležnim inspekcijama drugih tijela državne uprave nad provedbom mjera zaštite od požara: u tvrtki Hrvatske šume d.o.o., a osobito vezano za održavanje i izgradnju protupožarnih prosjeka s elementima šumske ceste i radnih ekipa šumarskih djelatnika, u Javnim ustanovama nacionalnih parkova i parkova prirode, uz željezničke pruge koje prolaze kroz područja velikog i vrlo velikog stupnja ugroženosti od požara i uz cestovni pojas. Osobita pažnja usmjerena je na cestovne pravce

lokalnog značaja koji prolaze poljoprivrednim površinama te na ceste koje su tijekom turističke sezone pojačano opterećene prometom (prilazi autokampovima, javnim plažama, kulturno-povijesnim lokalitetima i drugim objektima u kojima boravi ili se okuplja veći broj gostiju ili turista) te u elektroenergetskim građevinama i nad trasama nadzemnih vodova, a osobito na priobalnom i otočnom području. Nakon provedenih inspekcijskih nadzora, sukladno utvrđenom, donijeta su rješenja i naložene mjere zaštite od požara (tablica 1).

Tablica 1: izvršeni inspekcijski nadzori sukladno Programu aktivnosti u 2020.

Datum izvješćivanja: 19. veljače 2020.

Red. broj	Građevine i prostori	inspekcijski pregledi	donesena rješenja	naložene mjere	kontrolni pregledi	Prekršajne prijave					
						pravne		odgovorne		fizičke	
						OP	N	OP	N	OP	N
1.	Hoteli	73	1	24	1						
2.	Moteli	12			1						
3.	Turistička naselja	1									
4.	Autokampovi	11	1	6							
5.	Marine	2									
6.	Disko-klubovi	336									
7.	Ostali u gostiteljski objekti	338	2	25	10						
8.	Bolnice	55	6	18	6						
9.	Benzinske postaje	339	15	50	19						
10.	Pravne osobe u kojima se obavlja utovar opasnih tvari, motorna vozila, pretaču zapaljive tekućine i plinovi	53	3	5	4		1				
11.	Pravne osobe koje se bave proizvodnjom, prometom i korištenjem eksplozivnih tvari	66	1	5							
12.	Prodavaonice oružja i streljiva	66									
13.	JP Hrvatske šume (šumarije)	103	7	23	8						
14.	Nacionalni parkovi	3	1	4			1		1		
15.	Parkovi prirode	10			1						
16.	Ostali zaštićeni objekti prirode	4									
17.	Trase elektroenergetskih vodova s pripadajućim elektro-energetskim objektima	76			30						
18.	Željezničke pruge	19	1	1	2						
19.	Glavni cestovni pravci	53									
20.	Odlagališta komunalnog Otpada	97	3	5	3						
21.	Ostale građevine i prostori	9031	120	486	234		10		4		5
22.	Jedinice područne samouprave (županije)	1									
23.	Jedinice lokalne samouprave (gradovi)	39	8	16	2						
24.	Jedinice lokalne samouprave (općine)	120	32	34	20						
25.	Protupropisno spaljivanje na otvorenom prostoru	7					6		2		117
UKUPNO:		10930	199	702	322		18		7		122

OP = optužni prijedlog za pokretanje prekršajnog postupka

N = prekršajni nalog

Izrađeni su popisi subjekata koji predstavljaju poseban gospodarski, poljoprivredni, turistički interes ili interes za zaštitu prirode i okoliša, kao i plan provođenja inspekcijskih nadzora nad istima.

Inspekcijskim nadzorima obuhvaćeni su planovi zaštite od požara nadziranih društava te motriteljsko-dojavne službe i izviđačko-preventivne ophodnje u vrijeme povećane opasnosti za nastanak i širenje požara na otvorenom prostoru i ugroženosti zaštićenih područja prirodnih vrijednosti. Tijekom ove požarne sezone poradi zauzetosti inspektora provedbom naloženih kontrola poštivanja mjera radi suzbijanja pandemije izazvane COVID-19 provedene inspekcije brojčano su reducirane u odnosu na ranije godine.

Djelatnici su kontinuirao pružali savjetodavnu pomoć predstavnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te u suradnji sa njima analizirati tijek priprema i provedbe aktivnosti zaštite od požara sukladno Programu aktivnosti.

Temeljem Programa aktivnosti održavane su tematske sjednice stožera civilne zaštite jedinica lokalne samouprave i donesene su potrebne agrotehničke mjere, napravljeni su popisi raspoložive teške (građevinske) mehanizacije. Praćena su stanja na odlagalištima otpada, izrađeni i provedeni su planovi motrenja, očuvanja i ophodnje. Provođenje svih aktivnosti iz Programa sustavno je i kontinuirano praćeno od strane djelatnika svih službi Područnih ureda civilne zaštite.

Prije početka sezone održano je više radionica/okruglih stolova za turističke tvrtke u kojima boravi veći broj ljudi u smislu provođenja mjera zaštite i spašavanja u njihovim objektima, a tijekom ljetne sezone u suradnji sa Nastavnim zavodom za javno zdravstvo provedene su edukacija pripadnika postrojbi civilne zaštite i povjerenika civilne zaštite o pravilnom korištenju osobne zaštitne opreme, a male iznajmljivače educiralo se o provođenju preventivnih mjera zaštite od COVID-19 u njihovim objektima.

Ministarstvo unutarnjih poslova, u suradnji s minski zagađenim županijama, javnim poduzećima i drugim pravnim osobama, izradilo je i provodilo poslove razminiranja sukladno planovima protuminskog djelovanja za 2020. i 2021. godinu.

Zaključno, iz izvješća Ministarstva unutarnjih poslova vidljivo je da su zadaće u požarnoj sezoni 2020. izvršene u skladu s Programom aktivnosti, planovima rada i u nešto reduciranom broju inspekcijskih nadzora od planiranog, uz koordinaciju i suradnju s inspekcijskim službama Državnog inspektorata, Hrvatskom vatrogasnom zajednicom i ostalim subjektima nositeljima aktivnosti.

Vezano uz izvješćivanje od strane drugih izvršitelja zadaća i sudionika Programa aktivnosti, potrebno je naglasiti da su zadaće u velikoj mjeri provedene u zadanim rokovima. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave tijekom mjeseca travnja i svibnja održavale su sjednice Stožera civilne zaštite i vatrogasnih zapovjedništava tematski vezanih uz pripremu požarne sezone u 2020. Jedinice lokalne samouprave, Javne ustanove nacionalnih parkova i Hrvatske šume d.o.o. ažurirale su odnosno izradile planove motrenja, čuvanja i ophodnje te provodile propisane mjere zaštite od požara na ugroženim prostorima, građevinama i prostorima uz pružne i cestovne pravce za područje svoje odgovornosti.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja – Ravnateljstvo za robne zalihe interveniralo je robom iz strateških robnih zaliha (višenamjenskim cisternama za prijevoz vode, vatrogasnim naprtnjačama i metlanicama) i na korištenju u vatrogasnim društvima i zajednicama imalo je 81 višenamjensku vatrogasnu cisternu od čega je na području priobalja, otoka i Dalmatinskom području ugovoreno korištenje 37 cisterni te još dodatno privremeno prelocirano deset cisterni, koje su vraćene po završetku požarne sezone tj. do 30. rujna 2020.

Ministarstvo poljoprivrede je u 2020. održalo 33 javna uvida i 32 javne rasprave na području 8 županija prilikom izrade Programa gospodarenja za šume šumoposjednika, izvršeni su radovi održavanja na 28 šumskih prometnica sveukupne dužine od 31.870 metara, za što je izdvojeno 9.405.220,46 kuna iz sredstava općekorisnih funkcija šuma. Ministarstvo poljoprivrede je utvrdilo 53 lokacije požarišta te je izvršena izmjera opožarenih površina privatnih šuma i procjena šumskih šteta na 37 lokacija. Ukupan iznos šumskih šteta na tim lokacijama iznosi 49.705.298,65 kuna, a ukupna izgorjela površina 3109,74 hektara, od čega je 633,26 hektara šumske i 2.476,48 hektara poljoprivredne površine za koju se ne procjenjuje iznos štete nego se samo evidentira opožarena površina.

Temeljem više točaka Programa aktivnosti, Hrvatske šume d.o.o. izvršile su sve propisane i planirane aktivnosti na način da su dostavile ime kontakt osobe za koordinaciju i praćenje provođenja mjera i aktivnosti, izradile planove motrenja, čuvanja i ophodnje, kontinuirano su radile na izgradnji motronica, prometnica i protupožarnih prosjeka te protupožarnih prosjeka s elementima šumskih cesta, ustrojile su motriteljsko-dojavnu službu, dostavile su tražene podatke na prijenosnom mediju (CD-u) o ugroženosti šuma od požara, sklopile su ugovore sa županijskim vatrogasnim zajednicama o međusobnoj suradnji, definirale su nove dionice protupožarnih prosjeka u priobalnom području te radile na izgradnji istih. U tijeku 2020. godine, izgrađeno je 46,02 km protupožarnih prosjeka sa elementima šumske ceste te 3,99 ha protupožarnih prosjeka. Istovremeno, izvedeno je i održavanje na 539,63 km protupožarnih prosjeka sa elementima šumske ceste, te održavanje 56,42 ha protupožarnih prosjeka. Hrvatske šume d.o.o. oformile su i izradile popis ekipa šumarskih djelatnika za akcije sprečavanja širenja nastalih požara. Uprave šuma podružnice u priobalnim županijama dostavile su podatke o raspoloživosti teške građevinske mehanizacije jedinicama lokalne samouprave. Provele su zajedničke informativno-promidžbene aktivnosti postavljanjem jumbo plakata protupožarne tematike diljem Republike Hrvatske i donijele plan promidžbenih aktivnosti u svrhu informiranja javnosti te su objavile spotove na televiziji i internetskim portalima u toku požarne sezone. Na ulazima u šumu postavljeni su plakati upozorenja o opasnostima od požara tokom proljetne opasnosti od požara (spaljivanje bilja i drugog otpada).

Nacionalni park Sjeverni Velebit i Park prirode Učka izvijestili su o poduzetim mjerama koje se odnose na propisanu izradu Operativnog plana zaštite od požara za 2020. godinu te o provođenju mjera protupožarne zaštite.

U nadležnosti Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, nadležne lučke kapetanije izradile su Planove prevoženja u slučaju požara na moru ili pomorskom dobru na području nadležnosti za 2020. i dostavile Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici objedinjeno izvješće o dostupnim plovilima, kao i sredstvima veze za provođenje Planova prevoženja u slučaju požara na moru ili pomorskom dobru na području Lučkih kapetanija. Služba inspekcije cesta obavila je planirane zadaće tijekom glavne turističke sezone. Tijekom požarne sezone obavljeno je 112 pregleda na autocestama, državnim, županijskim i lokalnim cestama, te je

izdano 24 rješenja vezano uz provedbu posebnih mjera zaštite od požara, potreba za poduzimanjem prekršajnih mjera nije bilo.

HŽ Infrastruktura d.o.o. izvješćuje da je uz željezničke prometne pravce planirala, tretirala, odnosno čistila pružni pojas od lakozapaljivih tvari, odnosno tvari koje bi mogle izazvati požar i omogućiti njegovo širenje te donijela Plan i program posebnih mjera zaštite od požara za 2020. Od prijevoznčkih tvrtki u željezničkom prometu, HŽ Putnički prijevoz, HŽ Cargo, Transagent Rail d.o.o. navode da su provodile su pojačan nadzor i kontrolu svih planiranih i propisanih preventivnih mjera zaštite od požara koje se odnose na vučna i vučena vozila te radnike. Privatne prijevoznčke tvrtke ENNA TRANSPORT d.o.o. i TRANSAGENT RAIL d.o.o. dostavile su izvješća o poduzetim mjerama zaštite od požara.

U sklopu redovitih planiranih aktivnosti nadzora željezničkih prijevoznika, željeznički inspektori Agencije za sigurnost željezničkog prometa, u razdoblju od travnja do rujna izvršavali su nadzore vučenih vozila u prometu, nadzore upravljanja održavanjem vučenih vozila i nadzore vučenih vozila u prometu u kolodvorima. Sveukupno su tijekom navedenog razdoblja obavljena 24 inspeksijska nadzora / pregleda nad 19 subjekata željezničkog prometa u 19 kolodvora.

Hrvatska elektroprivreda-Operator distribucijskog sustava d.o.o. i Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. donijeli su Planove čišćenja s dinamikom čišćenja u dijelu koji se odnosi na propisane sigurnosne visine, udaljenosti i razmake dijelova pod naponom te je inspeksijskim nadzorom utvrđeno kako su planirane radnje u dijelu osiguranja prosjeke i sječe raslinja, obavljene.

Hrvatska elektroprivreda izvijestila je i da su temeljem obavljenih nadzora naređene mjere zaštite od požara u većem dijelu izvršene, dok je manji dio u završnoj fazi izvršenja te da je tijekom proteklog razdoblja evidentiran 81 požar, većinom na otvorenom prostoru i procjenjuje se da šteta na objektima u vlasništvu Hrvatske elektroprivrede uzrokovane požarom tijekom 2020. godine iznosi oko 7.820.185,23 kune pri čemu je neisporučeno oko 24.197,88 MWh električne energije.

U 2020. nastavljeni su nadzori inspeksijskih službi Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Agencije za sigurnost željezničkog prometa, i Državnog inspektorata čije su službe (poljoprivredna, šumarska, energetska, vodopravna i inspekcija zaštite okoliša i zaštite prirode), izvijestile o svojim aktivnostima u obavljanju nadzora. Tako je iz izvješća vidljivo da su elektroenergetski inspektori za elektroenergetiku Državnog inspektorata obavili nadzor nad provedbom mjera zaštite od požara na trasama vodova i pripadajućim elektroenergetskim građevinama na priobalnom i otočnom području te elektroenergetskom dijelu vjetroelektrana. U nadzorima je sudjelovalo pet elektroenergetskih inspektora i sastavljeno je ukupno 76 zapisnika o obavljenim nadzorima, zapisnicima su naređene 44 mjere te je izdano 11 naredbi za otklanjanje nedostataka.

Inspekcija zaštite okoliša Državnog inspektorata je u suradnji s inspekcijom Ministarstva unutarnjih poslova te predstavnicima općina i gradova, obavila 283 nadzora na 222 odlagališta od čega 82 aktivnih, 109 zatvorenih i 28 divljih odlagališta te 3 odlagališta građevnog otpada. Uslijed utvrđenih nepravilnosti izdano je 49 mjera na zapisnik, od kojih je 36 izvršeno. Donijela je i 35 rješenja, od kojih 1 prema Zakonu o zaštiti okoliša i 34 prema

Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (29 za aktivno i 2 za divlje odlagalište), podnijela 2 prekršajna naloga te je obavljeno 5 kontrolnih nadzora rješenja iz prethodnih godina. Do kraja 2020 evidentirano je 18 požara što je više od broja požara u 2019. godini kada ih je zabilježeno 11.

Inspekcija zaštite prirode Državnog inspektorata obavila je ukupno 19 nadzora u javnim ustanovama koje upravljaju nacionalnim parkovima i parkovima prirode, nadzorima te nisu utvrđene nepravilnosti. O obavljenim nadzorima inspektori su dostavili izvješća na osnovu kojih je razvidno da su sve javne ustanove poduzele mjere odnosno izvršile većinu obveza iz Programa aktivnosti u kojima su navedeni kao izvršitelji zadataka. Šumarska inspekcija Sektora za nadzor u šumarstvu i lovstvu izvršila ukupno 190 inspeksijskih nadzora prilikom čega nisu utvrđene povrede Zakona o šumama te nisu pokretani upravni ni prekršajni postupci.

Poljoprivredni inspektori Sektora inspekcija u poljoprivredi izvršili su ukupno 838 inspeksijskih nadzora kojom prilikom je u 180 slučajeva došlo do izricanja mjera/rješenja u smislu obveze da se poljoprivredno zemljište održava pogodnim za proizvodnju. Do sastavljanja izvješća nadležnim prekršajnim sudovima podnijeto je 37 optužnih prijedloga.

Vodopravna inspekcija je u području vodnog gospodarstva organizirala sveobuhvatnu provedbu inspeksijskih nadzora nad isporučiteljima vodnih usluga na cijelom području Republike Hrvatske, a posebno na njenom jadranskom dijelu (priobalno i otočno područje Istre, Primorja i Dalmacije). Provedeno je u razdoblju od ožujka do rujna 120 kontrola, od čega 36 na jadranskom području. Prilikom izvršnih kontrola nisu utvrđene povrede Zakona o vodama, te nisu pokretani kako upravni tako ni prekršajni postupci.

Hrvatski zavod za hitnu medicinu navodi da su sve planske i provedbene aktivnosti za požarnu sezonu u 2020. započele na vrijeme i uz dobru koordinaciju i sudjelovanje svih subjekata unatoč proglašenoj epidemiji bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 te su provedene kontinuirane organizacije i edukacije redovnih kao i dodatnih timova hitne medicinske službe na području veće opterećenosti kao i povećane opasnosti od izbijanja požara.

Ministarstvo zdravstva provodilo je aktivnosti koje su povezane s odgovorom na incidente povezane s trovanjem i olakšava dostupnost antidota u okviru žurnih zdravstvenih službi te je snosilo troškove dežurstava timova hitne medicinske službe izvan redovite djelatnosti na mjestima velikog požara.

Državni hidrometeorološki zavod (u daljnjem tekstu: DHMZ) aktivno je provodio operativne i razvojne poslove izračuna indeksa opasnosti za nastanak i širenje požara na otvorenom prostoru i vremenske prognoze te osigurao dostupnost ostalih prognostičkih produkata za potrebe cijelog sustava vatrogastva i civilne zaštite, a svi prognostički produkti bili su dostupni i preko web aplikacija. Prognostičari Službe za vremenske analize i prognoze DHMZ-a sudjelovali su svakog četvrtka na video-konferenciji ERCC (Emergency Response Coordinate Centre) iz Bruxellesa. DHMZ je izradio studiju „Meteorološka analiza opasnosti od požara raslinja u Hrvatskoj za 2020. godinu“ – prostorna razdioba mjesečne (MSR) i sezonske žestine (SSR) na području Hrvatske.

Odašiljači i veze d.o.o. su kroz svoj redovni Projekt sa Hrvatskim šumama d.o.o nastavili s dogradnjom integriranog protupožarnog komunikacijskog sustava. U 2020. je na zahtjev sustav proširen za tri dodatne lokacije te je ukupno aktivno 48 lokacija. Nastavljena je i isporuka slika s integriranog protupožarnog sustava za potrebe Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama i rada Državnog vatrogasnog operativnog centra u Zagrebu.

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti je tijekom 2020. aktivno sudjelovala na zajedničkim sastancima te izvješćuje kako će, kao i do sada, biti podrška te se uključivati prema potrebi i u okviru svojeg djelokruga nadležnosti i poslovanja.

Ministarstvo turizma i sporta je tijekom 2020. aktivno sudjelovalo na zajedničkim sastancima svih subjekata Programa aktivnosti te izvješćuje kako nije imalo pripremljenih i drugih aktivnosti vezano uz isti.

Hrvatska turistička zajednica dostavila je bazu podataka turističkih zajednica u Republici Hrvatskoj i bila je na raspolaganju za koordinaciju između Hrvatske vatrogasne zajednice i turističkih zajednica u općinama, gradovima i mjestima za potrebe distribucije letaka o zaštiti od požara i sličnim aktivnostima. Isto tako, Hrvatska turistička zajednica je obavijestila sustav turističkih zajednica o protupožarnim aktivnostima na području Republike Hrvatske i potrebi aktivnog uključivanja u distribuciju letaka i uključivanja u kampanju.

Hrvatska gorska služba spašavanja sudjelovala je u dežurstvu mješovitog tima za spašavanje u sklopu redovne aktivnosti prema Programu.

Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. provela je online obuka pilota na daljinu sustava bespilotnih zrakoplova (UAS) iz sustava vatrogastva, kontinuirano je tijekom cijele godine prosljeđivala dojave pilota o uočenim požarima u sklopu svojih redovitih zadaća, bez posebno evidentiranih troškova. Nadalje, pripremljen je nacrt Sporazuma između Hrvatske vatrogasne zajednice i Hrvatske kontrole zračne plovidbe te nacrt Standardnog operativnog postupka za slučaj korištenja dronova/bespilotnih zrakoplova prilikom izviđanja i/ili gašenja požara na otvorenom prostoru, gdje se kao operator zrakoplova pojavljuje vatrogastvo. Pripremljena je i skica Standardnog operativnog postupka za najavu i provedbu letačkih operacija zrakoplova koji sudjeluju u gašenju požara na otvorenom prostoru s ciljem osiguranja područja gašenja požara i prikupljanja vode od ostalih aktivnosti u zračnom prostoru.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova je kontinuirano sustavno pratilo provedbu standardnih operativnih postupaka u vezi korištenja zračnih i zemaljskih snaga u intervencijama i provedbi protupožarnih vježbi te se suglasilo s prijedlogom Odluke o prelasku granice Oružanih snaga Republike Hrvatske radi pružanja humanitarne pomoći u inozemstvu na zadaćama protupožarne zaštite. Služba za strance Ministarstva vanjskih i europskih poslova je kontinuirano izdavala godišnja i dnevna diplomatska odobrenja za prelete/slijetanja državnih zrakoplova i helikoptera stranih zemalja i u svrhu protupožarnih aktivnosti, prijevoza osoba i materijala, kao i humanitarnih misija i misija traganja i spašavanja.

Zaključno, iz izvješća inspekcijskih službi i ostalih navedenih subjekta vidljivo da je usprkos posebnim okolnostima uzrokovanim pandemijom korona virusa COVID-19 većina planiranih zadaća u požarnoj sezoni 2020. izvršeno u skladu s Programom aktivnosti, planovima rada i planovima inspekcijskih nadzora.

Planske i operativne aktivnosti utvrđene Državnim planom u angažiranju vatrogasnih i ostalih operativnih snaga koje sudjeluju u gašenju požara

Hrvatska vatrogasna zajednica realizirala je sljedeće aktivnosti. Uz održane mnogobojne sastanke sa svim izvršiteljima i sudionicima, planirane su i dijelom ipak smanjeno provedene usklađene informativno-promidžbene aktivnosti (emitiranjem radio i televizijskih spotova na hrvatskom, engleskom, njemačkom, talijanskom i češkom jeziku). U suradnji s Hrvatskim šumama, postavljeno je 180 plakata s porukom na engleskom jeziku o zabrani paljenja vatre gdje su navedeni i brojevi žurnih službi, a u suradnji s Hrvatskim autocestama letci za strance dijelili su se na naplatnim postajama i prodajnim mjestima ENCA. Muzej hrvatskog vatrogastva Hrvatske vatrogasne zajednice kroz stalni postav i povremene izložbe prikazuje razvoj hrvatske vatrogasne povijesti te educira posjetitelje o opasnostima od nastanka požara. Nadalje, izvršena je organizacija smještaja i prehrane za redovite dislokacije vatrogasnih snaga. Po završetku požarne sezone izvršena je vatrogasnim postrojbama refundacija financijskih sredstava za popravke oštećenih vatrogasnih vozila i opreme. Hrvatska vatrogasna zajednica osiguravala je financijska sredstva za interventne popravke vatrogasnih vozila i opreme tijekom provedbe dislokacije vatrogasnih snaga te izvršilo nabavu vatrogasne opreme za gašenje i spašavanje i osobne zaštitne opreme. Sukladno planu izvršeno je raspoređivanje autocisterni iz robnih zaliha na lokacije posebno ugroženih područja na priobalju.

Temeljem više točaka Programa aktivnosti izrađeni su planski dokumenti i provedeno više osposobljavanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske sukladno različitim programima.

Veći dio priprema za provedbu međuresorne vježbe „SIGURNOST 2020“ je obavljen no ista je zbog situacije sa pandemijom koronavirusa COVID-19 i potrebnih mjera štednje otkazana.

Izrađen je Plan dislokacije vatrogasnih snaga i tehnike koja su se iz kontinentalnog dijela Republike Hrvatske dislocirala na područje cijelog priobalja. Redovite dislokacije su se obavljale na požarno posebno ugrožena područja na priobalju (ukupno 10 lokacija), pri čemu su se osigurali nužni uvjeti za prihvrat gasitelja i vozila (slika 1).

Slika 1: Lokacije priobalja na kojima su bile smještene dislokacije vatrogasnih snaga

Redovne dislokacije vatrogasnih snaga obavljane su od 25. lipnja u smjenama po 14 dana i trajale su do zadnjeg tjedna u rujnu. Na priobalni dio Hrvatske dislocirano je bilo, i u jednoj smjeni raspoređeno, 35 pripadnika iz javnih vatrogasnih postrojbi (u daljnjem tekstu: JVP), 27 pripadnika dobrovoljnih vatrogasnih društava (u daljnjem tekstu: DVD) i 10 pripadnika Državne vatrogasne intervencijske postrojbe Hrvatske vatrogasne zajednice (u daljnjem tekstu: DVIP – HVZ) što ukupno iznosi 72 vatrogasca s 28 vatrogasnih vozila.

Operativno vatrogasno zapovjedništvo Republike Hrvatske započelo je službeno s radom 15. lipnja 2020. i završilo s 25. rujna 2020. Operativno vatrogasno zapovjedništvo Republike Hrvatske obavljalo je koordinaciju zemaljskih i zrakoplovnih vatrogasnih snaga na cijelom priobalju i u njegov rad su uz službenike Hrvatske vatrogasne zajednice bili uključeni časnici Ministarstva obrane, službenici Ministarstva unutarnjih poslova, dva stalna predstavnika Vatrogasne zajednice županije Splitsko-dalmatinske i jedan predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova-Ravnateljstva civilne zaštite. Nastavljena je i implementacija jedinstvenog sustava za prihvata, praćenje i vođenje podataka putem daljnje implementacije informatičkog programa za upravljanje i vođenje vatrogasnih intervencija (UVI) u vatrogasne organizacije.

Stalno dežurstvo Interventnog tima za spašavanje sastavljenog od pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja i Državne vatrogasne intervencijske postrojbe Hrvatske vatrogasne zajednice uz pomoć helikoptera i posade Oružanih snaga Republike Hrvatske, provodilo se je tijekom glavnog napora požarne opasnosti kao sposobnost koja značajno doprinosi sigurnosti gasitelja koji se zbog nastalog požara mogu naći u potencijalnoj pogibelji, u razdoblju 13. srpnja do 20. kolovoza 2020., a izvan tog vremena sastavnice tima bile su u pripravnosti u matičnim bazama.

Vatrogasne zajednice županija, županijski zapovjednici dostavili su konačni županijski plan motriteljsko-dojavne službe, izviđačko-preventivnih ophodnji i popis građevina i površina koje su planom čuvanja predviđene za čuvanje. Vatrogasne zajednice županija u kojima postoji potreba za razminiranjem predložili su Ministarstvu unutarnjih poslova,

Ravnateljstvu civilne zaštite, sektoru Hrvatski centar za razminiranje konkretna prioritetna područja za razminiranje radi uvrštavanja u plan protuminskog djelovanja za 2020. godinu. Sukladno obvezi, vatrogasne zajednice županija–županijski zapovjednici dostavili su Plan rasporeda zapošljavanja po vatrogasnim postrojbama na evidentiranje, provjeru i odobrenje te je sukladno Planu izvršeno angažiranje sezonskih vatrogasaca. Suradnja sa svim subjektima bila je kontinuirana tijekom turističke sezone, a krajem ljeta izrađeno je Privremeno izvješće o realizaciji zadaća Programa aktivnosti koje je usvojila Vlada Republike Hrvatske. Krajem godine održan je završni sastanak sa subjektima te Okrugli stol na temu analize požarne sezone, a kao priprema podloga za izradu prijedloga Programa aktivnosti za 2021. godinu (uz prethodno održane odvojene sastanke i analize svih inspekcijskih službi i županijskih vatrogasnih zapovjednika) s tridesetak prisutnih predstavnika.

Inspekcija za vatrogastvo Hrvatske vatrogasne zajednice obavila je u izvještajnom razdoblju ukupno 315 nadzora, donijela ukupno 68 prvostupanjskih rješenja, prvostupanjskim rješenjima naloženo je ukupno 97 mjera. U izvještajnom razdoblju podnesena su i dva optužna prijedloga.

Zaključno, ističe se da su sve zadaće Hrvatske vatrogasne zajednice i nadležnih vatrogasnih organizacija u planiranju, operativnom djelovanju u požarnoj sezoni u 2020. (osim vježbe „SIGURNOST 20“ zbog objektivnih razloga), izvršene u skladu s Programom aktivnosti, Državnim planom angažiranja vatrogasnih snaga te donesenim odlukama i zapovijedima. uz koordinaciju i suradnju s Oružanim snagama Republike Hrvatske i ostalim subjektima Programa aktivnosti.

Ministarstvo obrane realiziralo je sljedeće aktivnosti. Djelatnici Ministarstva obrane i pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: OSRH) aktivno su sudjelovali na svim radnim sastancima. OSRH organizirale su i provodile odgovarajuću zaštitu od požara unutar svojih prostora te su u skladu s mogućnostima i na temelju procjene protupožarne ugroženosti izrađeni protupožarni prosjeci i pojasevi oko vojnih lokacija i građevina. Za potrebe žurnog prebacivanja teške građevinske mehanizacije s kopna na otoke i obratno, na raspolaganju su bile protupožarne namjenski organizirane snage Hrvatske ratne mornarice s odgovarajućim sredstvima te osposobljenim i uvježbanim osobljem. Tijekom 2020. nije bilo zahtjeva za njihovo angažiranje. Nadalje, OSRH sudjelovale su u izradi Standardnoga operativnog postupka za potrebe žurnog prebacivanja vatrogasne i teške mehanizacije s kopna na otoke i udaljenije poluotoke i obratno, izradile su i dostavile popise posada i protupožarnih zrakoplova operatorima aerodroma radi ubrzavanja procedura prolaska aerodromskih kontrola i korištenja uzletno-sletnih staza. Punjenje zrakoplova na aerodromu Sinj iz hidrantske mreže ili iz cisterni s vodom nije se provodilo u 2020. Aerodrom Otočac nije doveden u uporabno stanje. Standardni operativni postupak za slučaj korištenja bespilotnih letjelica prilikom izviđanja/gašenja požara na otvorenom prostoru i Standardni operativni postupak za najavu i provedbu letačkih operacija zrakoplova koji sudjeluju u gašenju požara na otvorenom prostoru, u čijoj su izradi uz Ministarstvo obrane trebali sudjelovati Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o., Hrvatska vatrogasna zajednica, Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo i Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, nisu izrađeni. U suradnji s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture Hrvatskom vatrogasnom zajednicom i Nacionalnom središnjicom za usklađivanje traganja i spašavanja na moru, izrađen je i verificiran Standardni operativni postupak u slučaju prisilnog slijetanja protupožarnih zrakoplova na morsku površinu. Izrada Standardnog operativnog postupka usklađenog djelovanja u akcijama gašenja požara na moru i pomorskim objektima u čijoj su

izradi uz Ministarstvo obrane trebali sudjelovati Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo unutarnjih poslova i Hrvatska vatrogasna zajednica, nije realizirana.

Razminiranje vojnih lokacija i građevina provodilo se na temelju Plana razminiranja vojnih lokacija i/ili građevina za 2020. Koordinacija s Hrvatskim centrom za razminiranje (HCR) provodila se u skladu sa Zakonom o protuminskom djelovanju i Sporazumom između Ministarstva obrane i Hrvatskog centra za razminiranje o razmjeni podataka i razminiranju vojnih nekretnina. OSRH bile su u spremnosti za izvršavanje zadaća traganja i spašavanja tijekom vatrogasnih intervencija gašenja požara na otvorenom prostoru, ali tijekom 2020. godine nije bilo zahtjeva za njihovim angažiranjem. Oružane snage Republike Hrvatske zaprimale su podatke (indekse opasnosti za nastanak i širenje požara) koje je Državni hidrometeorološki zavod imao obvezu dostavljati Zapovjednom operativnom središtu Glavnog stožera Republike Hrvatske i Vojnom dijelu Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama. Radi uvođenja novih metoda, tehnika i tehnologija za gašenje požara i protupožarnu zaštitu izvršeno je probno snimanje (*live stream*) iz protupožarnih aviona sa prijenosom videa izravno u Situacijsko operativno središte. Postupak uvođenja u uporabu protupožarnog uređaja „*Bamby Bucket*“ nije realiziran. Tijekom vatrogasnih intervencija gašenja požara na otvorenom prostoru kao i za nadzor požarišta koristio se besposadni zrakoplovni sustav „Orbiter 3“. Prvi put je izvršeno snimanje požarišta termovizijskom kamerom i geolociranje „žarišnih točaka“. Podaci su preko Situacijskog operativnog središta slani vatrogasnim snagama na požarištu te je na taj način olakšano gašenje požara i sprečavanje naknadnog zapaljenja i proširenja već ugašenog požarišta. Oružane snage Republike Hrvatske pružale su potporu provedbi obuke pripadnika vatrogasnih postrojbi i Hrvatske gorske službe spašavanja u skladu s Planom provedbe helikopterske obuke za pripadnike vatrogasnih postrojbi i Hrvatske gorske službe spašavanja u 2020. Zbog situacije sa pandemijom koronavirusa realizacija Plana helikopterske obuke provedena je djelomično te je od planiranih 32,5 sati naleta realizirano šest sati.

OSRH su sudjelovale u pripremama za provedbu međuresorne vježbe „SIGURNOST 20“ čija provedba je otkazana zbog situacije sa pandemijom koronavirusa COVID 19.

Na temelju Odluke glavnog vatrogasnog zapovjednika odgođen je početak razdoblja glavnog napora požarne opasnosti do 15. lipnja 2020. Načelnik Glavnog stožera OSRH zapovjedio je ustrojavanje i spremnost svih protupožarnih snaga od 1. lipnja 2020. te su određeni predstavnici koji su bili spremni za početak rada u Operativnom vatrogasnom zapovjedništvu Republike Hrvatske u Divuljama, a s izvršavanjem zadaća započelo se 15. lipnja 2020. OSRH izradile su Komunikacijsko-informacijski priručnik za potporu provedbe protupožarne zaštite kod požara otvorenog prostora i ostvarile suradnju sa ostalim sudionicima u uvezivanju postojećih sustava veze. U izvještajnom razdoblju OSRH nisu postupale prema izrađenom Standardnom operativnom postupku pružanja međunarodne pomoći putem prijelaznih rescEU kapaciteta. Ažuriran je Operativni plan 11044 „Korištenje i pomoć OS RH kod ugroza uzrokovanih prirodnim nesrećama, velikim nesrećama i katastrofama“. Izvod iz Operativnog plana 11044 rev. 1. dostavljen je Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici – glavnom vatrogasnom zapovjedniku te je isti postao sastavni dio Državnog plana angažiranja vatrogasnih snaga koje sudjeluju u gašenju požara. Oružane snage Republike Hrvatske planirale su i provodile potrebno specijalističko osposobljavanje protupožarne zrakoplovne skupine s dovoljnim brojem posada i osoblja za opsluživanje protupožarnih zrakoplova Canadair CL-415 i Air Tractor AT-802A/F te transportnih helikoptera za gašenje požara, prijevoz ljudi i opreme, desantiranje te traganje i spašavanje.

Tijekom glavnog napora požarne opasnosti OSRH osigurale su:

- okvirni broj zrakoplova bio je šest zrakoplova tipa Canadair CL-415, šest izviđačko–navalnih zrakoplova tipa Air Tractor AT-802 A/F jedan izvidnički zrakoplov Pilaus PC 9 iz sastava Obalne straže Republike Hrvatske, dva transportna helikoptera za gašenje, prijevoz, potragu i desantiranje te dovoljan broj osposobljenih posada s odgovarajućim letačko-tehničkim osobljem
- predstavnike za rad u Operativnom vatrogasnom zapovjedništvu Republike Hrvatske u Divuljama
- do 200 pripadnik Hrvatske kopnene vojske u spremnosti za brzu intervenciju s razmještajem u Kninu, Benkovcu, Divuljama i Pločama, te dodatne snage za ojačanje
- mornaričke snage sastava: jedan desantni brod minopolagač, jedan desantni jurišni brod i dvije gumene brodice (GB Leader 599) te sustave bespilotnih letjelica.

Od 1. siječnja do 31. svibnja te od 1. listopada do 31. prosinca OSRH osigurale su stalnu spremnost snaga za brzu intervenciju. Kontinuirano je praćeno stanje i korištenje resursa zrakoplova tipa Canadair CL-415, Air Tractor AT-802A/F i helikoptera Mi-8 MTV1 te su poduzimane odgovarajuće aktivnosti radi pravodobnog servisiranja, nabavke potrebnih rezervnih dijelova, alata, opreme, goriva, maziva i zaštitnih sredstava.

Zaključno, Ministarstvo obrane je izvijestilo da unatoč složenoj situaciji uvjetovanoj pandemijom koronavirusa COVID 19, protupožarne namjenski organizirane snage OSRH su, uz koordinaciju i suradnju s Hrvatskom vatrogasnom zajednicom te ostalim tijelima koja sudjeluju u protupožarnoj zaštiti uspješno izvršile sve postavljene zadaće. Sve su aktivnosti provedene uz pridržavanje svih zapovjedenih i propisanih mjera zaštite i sigurnosti te općih protuepidemijskih mjera i preporuka Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Od značajnijih preventivnih i operativnih aktivnosti valja istaknuti sljedeće.

Odašiljači i veze d.o.o. su u suradnji s Hrvatskim šumama d.o.o nastavili s dogradnjom integriranog protupožarnog komunikacijskog sustava te je isti proširen za još tri lokacije (ukupno 48), a nastavljena je i isporuka slika s integriranog protupožarnog sustava osim za potrebe Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama i za rad Državnog vatrogasnog operativnog centra u Zagrebu.

Hrvatske šume d.o.o. tijekom 2019. izgradile su 46,02 km novih dionica protupožarnih prosjeka sa elementima šumske ceste.

Hrvatska vatrogasna zajednica, Hrvatske šume d.o.o. i Hrvatske autoceste d.o.o. dogovorile su i provele u nešto smanjenom obimu tokom požarne sezone od 1. lipnja do 30. rujna, zajedničke informativno-promidžbene aktivnosti u cilju podizanja razine protupožarne kulture i upoznavanja stanovništva i turista s opasnostima od nastanka požara i posljedicama koje požari izazivaju.

Kako je već navedeno, prvi put je izvršeno snimanje požarišta termovizijskom kamerom putem besposadnog zrakoplovnog sustava „Orbiter 3“ i geolociranje „žarišnih točaka“, a podaci su preko Situacijskog operativnog središta slani vatrogasnim snagama na požarištu.

Ističe se nastavak odlične suradnja zračnih i zemaljskih snaga, odlična zapovjedna struktura i rad na terenu i odličan rad u Situacijskom operativnom središtu i Operativnom vatrogasnom zapovjedništvu Republike Hrvatske. I u 2020. nastavljeno je sa svakodnevnim protupožarnim izviđanjem protupožarnim zrakoplovima te se je u više navrata direktno djelovalo na uočeni požar. Evidentna je i pravovremena reakcija vatrogasnih i drugih snaga, a također je i ciljano izviđanje sa besposadnom letjelicom te preventivni obilasci vatrogasaca na terenu kao i uvođenje novih tehnologija i njihovo integriranje u sustav, dalo svoje rezultate. Nastavljeno je korištenje informatičke aplikacije koja je omogućavala slanje slika i te isprobano slanje videa (live stream) požarišta iz zraka u realnom vremenu iz protupožarnih zrakoplova u Operativno vatrogasno zapovjedništvo Republike Hrvatske radi kvalitetnijih procjena i odluka o uporabi snaga i sredstava na gašenju požara.

VATROGASNE SNAGE NA PRIOBALJU TIJEKOM POŽARNE SEZONE 2020.

Učinkovito gašenje požara raslinja je moguće jedino uz dobru prethodnu pripremu i koordinaciju zrakoplovnih i zemaljskih snaga.

Ukupne angažirane snage na priobalju tijekom požarne sezone 2020.:

- **6.101 vatrogasca iz vatrogasnih postrojbi** priobalnih županija (**1.127 JVP** i **4.974 DVD**)
- **1.000 sezonskih vatrogasaca** angažiranih na lokalnoj razini
- putem redovite dislokacije angažirano je **72** vatrogasca sa **18** vozila iz kontinentalnog dijela Republike Hrvatske dislocirano je na **10** mjesta i u sjedištima Državne intervencijske vatrogasne postrojbe (u jednoj smjeni)
- **54 pripadnika Državne intervencijske vatrogasne postrojbe** angažiranih na svim potrebnim lokacijama i u Sezonskim intervencijskim vatrogasnim postrojbama na otocima
- Hrvatska vojska stavila je na raspolaganje **do 200** pripadnika protupožarnih Namjenski organiziranih snaga Oružanih snaga Republike Hrvatske (kopnene, zrakoplovne i pomorske) u spremnosti za brzu intervenciju te dodatne snage za ojačanje snaga
- snage interventne i temeljne policije.

I 2020. (kako je već prethodno navedeno) nastavljeno je stalno dežurstvo Interventnog tima za helikoptersko spašavanje sastavljenog od pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja i Državne vatrogasne intervencijske postrojbe uz pomoć helikoptera Oružanih snaga Republike Hrvatske kao sposobnost koja značajno doprinosi sigurnosti gasitelja koji se zbog nastalog požara mogu naći u potencijalnoj pogibelji.

Državna intervencijska vatrogasna postrojba Hrvatske vatrogasne zajednice (u daljnjem tekstu: DVIP- HVZ) s svoje četiri baze (DIP Zadar, DIP Šibenik, DIP Split i DIP Dubrovnik) sudjelovala je kao i svake godine na čitavom nizu značajnih intervencija u protupožarnoj sezoni. Intervencije su bile na prostorima četiri dalmatinske županije. Na intervencijama su pripadnici DVIP-HVZ odradili **3.888 sati** rada, a vodili su i sezonske intervencijske vatrogasne postrojbe na otocima.

PREGLED SUDJELOVANJA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U PROTUPOŽARNOJ ZAŠTITI U 2020.

Od **1. siječnja do 31. prosinca 2020.** upućena su od strane Hrvatske vatrogasne zajednice **181** pisani zahtjev (2 stornirana) za zračne snage od kojih je **28** ili **15,45 %** bilo za zadaće izviđanja (u 2019. bilo je **193** zahtjeva od kojih je 62 ili 32,19 % bilo za izviđanje).

Od strane Hrvatske vatrogasne zajednice u 2020. nije bilo zahtjeva za angažiranje kopnenih (HKoV) i/ili pomorskih (HRM) namjenski organiziranih snaga Hrvatske vojske.

Zračne snage bile su angažirane na 112 požara, a sva djelovanja bila su u priobalnih 7 županija. Presjek djelovanja zračnih snaga po županijama i razdoblju dan je u tablici 9.

Tablica 9: Angažiranje zračnih snaga po županijama te po razdobljima

ŽUPANIJA	Istarska	Primorsko-goranska	Ličko-Senjska	Zadarska	Šibensko-kninska	Splitsko-dalmatinska	Dubrovačko-neretvanska
Broj požara	0	1	1	21	43	41	5
Broj požara, razdoblje od 01. siječnja do 31. svibnja						61	
Broj požara, razdoblje od 01. lipnja do 30.-rujna						50	
Broj požara, razdoblje od 01 listopada do 31 prosinca						1	

Tijekom 2020. godine protupožarne zračne snage su na temelju **181** zahtjeva Hrvatske vatrogasne zajednice izvršile **3.492 leta**, ostvarile **511:50** sati naleta, izbacile ukupno **16.890** tona vode, utrošile **338.874** litre goriva, prevezle **27** osoba i **15** tona tereta te potrošile **2.312** litara pjenila (tablica 10).

Godina	Aktivnost	Broj letova	Sati naleta	Litara goriva	Izbačeno vode u t	Prevezeno osoba	Tona opreme	Utrošak pjenila u l
2017.	Požar	17.606	2.773:30	1.718 106	81.951	283	188	
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(65)	(111:15)	(36.005)	(99)	(23)	(1)	
2018.	Požar	2.378	504:25	296.588	10.948	115	14,6	
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(106)	(143:00)	(43.934)	(198)	(0)	(0)	
2019.	Požar	2.953	551:15	309.626	13.749	14	14	
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(150)	(159:15)	(44.409)	(309)	(0)	(0)	
2020.	Požar	3.492	511:50	338.874	16.890	27	15	2.312
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(113)	(91:35)	(27.731)	(244)	(0)	(0)	(0)

Tablica 10: Pregled aktivnosti OSRHu protupožarnoj zaštiti u 2020. i usporedba s 2017., 2018. i 2019.

U 2020. protupožarna izviđanja su doprinijela bržem uočavanju požara u samom početku nastanka. Tako su zrakoplovi na protupožarnim izviđanjima **8 puta** uočili požare u nastanku, inicijalno djelovali po istima, te javili o stanju istih u Operativno vatrogasno zapovjedništvo Republike Hrvatske.

Besposadni zrakoplovni sustavi angažirani su **15 puta** u izviđanju područja koja su procijenjena kao visoko rizična glede izbijanja požara, te snimanja požarišta. Ukupno su **ostvarili 34:26:00 sati naleta**.

U 2020. **nije bilo** angažiranja Hrvatske kopnene vojske i Hrvatske ratne mornarice u aktivnostima gašenja požara.

U 2020. **nije bilo** zahtjeva za pomoć zračnih snaga za gašenje požara u inozemstvu.

BROJ STRADALIH OSOBA (GRAĐANI I VATROGASCI) U POŽARIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ I ŠTETE

Broj stradalih u požarima raslinja u 2020.

U gašenju požara raslinja na priobalnom i kraškom području (podaci dobiveni u Vatrogasnom operativnom središtu) **8** osoba je bilo ozlijeđeno od kojih je **6** vatrogasaca te **dva** građanina, dok je smrtno stradala **jedna** osoba. Gledajući ukupno Hrvatsku (prema izvješćima vatrogasaca sa terena), u požarima raslinja **9** osoba je bilo ozlijeđeno od kojih je **6** vatrogasaca te **3** građanina, dok je **jedna** osoba smrtno stradala (točnijim podacima raspolaže Ministarstvo unutarnjih poslova).

U 2020. **nisu zaprimljene** informacije o teže stradalim vatrogascima prilikom požara na otvorenom prostoru.

Štete nastale u požarima u 2020.

Vezano uz nastale štete u požarima u 2020. osim dijelom na infrastrukturi i svakako okolišu, **nije bilo** direktnih značajnijih većih šteta za građane Hrvatske, turiste i njihovu imovinu (konkretnim podacima raspolaže Ministarstvo unutarnjih poslova).

Tijekom 2020. prilikom vatrogasnih intervencija, kao niti 2019. nisu bile zabilježene veće štete na vatrogasnim vozilima.

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE PROVEDBE PROGRAMA AKTIVNOSTI U 2020.

Za potrebe provedbe Programa aktivnosti u 2020. godini iz Državnog proračuna je na projektu K260089 Hrvatske vatrogasne zajednice prvotno planirano 25.000.000,00 kuna.

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2020. godinu te preraspodjelom sredstava, tekući plan povećan je za 460.000,00 kuna i konačno za potrebe Hrvatske vatrogasne zajednice iznosio 25.460.000,00 kuna (godišnji plan projekta). Realizacija navedenih sredstava iz nadležnosti Hrvatske vatrogasne zajednice, prikazana je u tablici 11.

ŠIFRA PROJEKTA	PROGRAM U PROVEDBI POSEBNIH MJERA ZA ZAŠTITU OD POŽARA	IZNOS
K260089	UKUPNO PLANIRANA SREDSTVA ZA POTREBE HRVATSKE VATROGASNE ZAJEDNICE	25.460.000,00 kn
	REALIZIRANO DO 31. 12. 2020. GODINE	24.766.897,27 kn
	REALIZIRANO U ODNOSU NA GODIŠNJI PLAN (%)	97,28 %

Tablica 11: Realizacija financijskih sredstava Programa aktivnosti u 2020.

Od planiranih financijskih sredstava Hrvatske vatrogasne zajednice (25.460.000,00 kuna) realizacija u odnosu na godišnji plan iznosila je 97,28 %.

Od značajnijih troškova, na smještaj i prehranu vatrogasaca tijekom redovitih dislokacija utrošeno je 750.426,49 kuna, na službenu, radnu i zaštitnu obuču 1.507.745,00 kuna. Za nabavku vozila i opreme za gašenje kao i osobne zaštitne opreme, popravke i servise javnim vatrogasnim postrojbama utrošeno je 1.900.000,00 kuna. Na tekuće donacije u novcu (zapošljavanje sezonskih vatrogasaca – do 1.000) utrošeno je 17.691.336,23 kuna. Za materijal i sirovine utrošeno je 562.763,88 kuna i za opremu za održavanje i zaštitu 529.585,00 kuna.

Za potrebe provedbe Programa aktivnosti u 2020. iz Državnog proračuna je na projektu A545035 Ministarstva obrane planirano je 104.152.002,00 kuna. Od planiranog iznosa utrošeno je 103.815.613,66 kuna. Realizacija navedenih sredstava iz nadležnosti Ministarstva obrane, prikazana je u tablici 12.

ŠIFRA AKTIVNOSTI	PROTUPOŽARNA ZAŠTITA	IZNOS
A545035	UKUPNO PLANIRANA SREDSTVA ZA POTREBE MINISTARSTVA OBRANE	104.152.002,00 kn
	REALIZIRANO DO 31. 12. 2020. GODINE	103.815.613,66 kn
	REALIZIRANO U ODNOSU NA GODIŠNJI PLAN (%)	99,68 %

Tablica 12: Realizacija financijskih sredstava Programa aktivnosti u 2020.

Od planiranih financijskih sredstava Ministarstva obrane (104.152.002,00 kuna), realizacija u odnosu na godišnji plan iznosila je 99,68 %.

Od značajnijih troškova po različitim mjestima troška, na usluge tekućeg i investicijskog održavanja utrošeno je ukupno 82.454.678,90 kuna, za materijal i dijelove za tekuće i investicijsko održavanje utrošeno je ukupno 10.647.725,00 kuna. Na energiju utrošeno je 4.735.914,00 kuna, na naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život utrošeno je ukupno 3.844.100,00 kuna te na ostale usluge 643.820,57 kuna.

Ukupno je za realizaciju Programa aktivnosti s pozicija Hrvatske vatrogasne zajednice i Ministarstva obrane ukupno (do 31. prosinca 2020.) realizirano 128.582.510,93 kuna.

Ostali subjekti navedeni u ovom Konačnom izvješću, bilo kao izvršitelji i/ili sudionici Programa aktivnosti, snosili su svoje cjelokupne financijske troškove u okviru vlastite djelatnosti.

ZAKLJUČAK

Uz redovite poslove i zadaće vezane uz cjelokupni vatrogasni sustav te pripreme za glavni (ljetni) napor požarne opasnosti, Hrvatska vatrogasna zajednica poduzimala je različite mjere i aktivnosti (propisivajući brojne odluke, upute, naputke i zapovijedi) kako bi se vatrogasni sustav „sačuvao“ od prodora koronavirusa COVID-19 u vatrogasne organizacije prateći mjere Nacionalnog stožera civilne zaštite Republike Hrvatske. Usprkos situaciji uzrokovanoj pandemijom koronavirusa COVID-19 i dijelom smanjenog broja dodatnih osposobljavanja kao i neodržavanju vježbe „SIGURNOST 20“, sve su ostale aktivnosti planiranja, organiziranja i izvođenja svih potrebnih radnji izvršene i vatrogasni sustav ušao je spreman u tzv. glavni napor požarne opasnosti tijekom ljeta.

Požarna sezona 2020. je za razliku od one u 2019. bila nešto teža i izazovnija s obzirom i na pandemiju virusa COVID-19, posebice u priobalju, što se i vidi iz svih iskustava i statističkih podataka o nastalim požarima, a posebice izgorenim površinama i angažiranim vatrogasnim (zemaljskim i zračnim) snagama te je prema podacima za priobalje, na drugom mjestu po broju požara i četvrtom po opožarenoj površini u zadnjih deset godina

Opetovano velik broj požara (još veći nego lani), zabilježen je u kasnu zimu i rano proljeće (u veljači, ožujku i travnju), čemu je pridonijelo dulje sušno razdoblje u veljači i ožujku, a što je za posljedicu imalo povećanje broja nekontroliranog spaljivanja površina i biljnog otpada. Utjecaj na broj je svakako imala olujna i orkanska bura zabilježena u tom razdoblju. Kasnije tijekom tzv. glavnog napora požarne opasnosti odnosno ljetnih mjeseci bilo je poprilično promjenjivo vrijeme s povremenom kišom u kojima nije bilo izraženih i dugotrajnih toplinskih valova diljem priobalja.

Činjenica je da se u promatranom razdoblju 2020., na području priobalja, u odnosu na petogodišnji prosjek, a što je vidljivo iz statističkih pokazatelja, **povećao** broj požara za **20,78 %** te se je **povećala** izgorena površina za **14,72 %**, a pri čemu je indeks opožarene površine (IOP) **manji** za **5,02 %**.

Treba naglasiti da se većina ove opožarene površine odnosila na požare trave i niskog raslinja bez značajnije štete, a neki su bili i na minski sumnjivim površinama.

Prosječno trajanje intervencije (od dojava pa do potpunog gašenja) kod požara raslinja, a za koje Vatrogasno operativno središte HVZ-a ima saznanja, iznosilo je:

- za 2020. - 2 sata i 33 minute
- za 2019. - 1 sat i 51 minutu
- za 2018. - 1 sat i 56 minuta
- za 2017. - 3 sata i 51 minutu.

Uzrok povećanja je određeni broj požara koji su trajali danima (posebno u Ličko - senjskoj županiji) i opožarili velike površine, a često zahvaćali i minske sumnjivo područje što je povećavalo prosječno trajanje gašenja požara, a bez da su prouzročili značajniju štetu.

Bez obzira na povećan broj požara i veličinu opožarene površine u Hrvatskoj, smanjen je indeks opožarene površine (IOP = ha po požaru) za 3,86 % u odnosu na zadnjih deset godina (7,27 u 2020. u odnosu na prosječnih 7,56) što pokazuje kontinuirana poboljšanja u operativnim postupanjima zračnih i zemaljskih vatrogasnih snaga.

Provedenom analizom je utvrđeno da su se zadaće izvršavale dijelom predviđenom no dijelom i smanjenom dinamikom i u različitim rokovima od propisanih. Planske, pripremne i sve operativne aktivnosti, od druge polovice mjeseca ožujka pa nadalje, odrađivane su pod posebnim okolnostima uzrokovanim pandemijom korona virusa COVID-19 što je dijelom utjecalo na dinamiku izvršavanja pojedinih propisanih i planiranih aktivnosti. Smanjene su i različite preventivne aktivnosti u zaštiti od požara posebice inspekcijskog nadzora mjera zaštite od požara, a druge aktivnosti provedene su smanjenim intenzitetom (planirana čišćenja i održavanja površina). Zbog potrebnih ušteda, smanjene su promidžbene aktivnosti (tiskanje letaka i plakata). Planirana je, ali ne i provedena međuresorna vježba „SIGURNOST 20” radi tadašnjeg stanja uzrokovano pandemijom virusa COVID-19. Sve zajedno dijelom je zasigurno utjecalo na broj nastalih požara, a nekoliko većih požara nastalo je dijelom uz granicu s Bosnom i Hercegovinom, dijelom u miniranom području i visoko u planinama utjecalo je na veličinu opožarene površine.

Program aktivnosti za 2020. s dodatno propisanim i u većoj mjeri provedenim kratkoročnim mjerama ipak je donio rezultate s obzirom da nije bilo stradavanja ljudi niti direktnih značajnijih većih šteta za građane Republike Hrvatske, turiste i njihovu imovinu. Prilagodljivim i integriranim sustavom zaštite, spašen je velik broj objekata, očuvane su turističke destinacije i vegetacijski pokrov na požarno ugroženim područjima što ukazuje na dobru koordinaciju svih aktivnosti i subjekata. Koordinacijom iz jednog mjesta, Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama, omogućeno je uspješnije djelovanje snaga na svim razinama i unutar jedinstvenog zapovjednog sustava. S obzirom na širinu zadaća, u Operativno vatrogasno zapovjedništvo Republike Hrvatske i slijedeće godine trebaju biti uz službenike Hrvatske vatrogasne zajednice, uključeni časnici Ministarstva obrane i službenici Ministarstva unutarnjih poslova te Vatrogasne zajednice županije Splitsko-dalmatinske, kako bi koordinacija snaga i upravljanje složenijim događajima bilo učinkovitije.

Prijedlog kratkoročnih mjera za poboljšanje Programa aktivnosti 2021.

- S obzirom i na požarnu sezonu u 2019. i u 2020. te provedenu analizu i uočene probleme u pripremi mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku te nastavak značajno povećanog broja požara nastalih u proljeće, s planiranjem i provođenjem propisanih mjera i aktivnosti potrebno je započeti ranije (kraj zime/početak proljeća) u odnosu na protekle godine (dodatno korigirati sve rokovi izvršenja zadaća prema početku godine).
- Program aktivnosti potrebno je uskladiti sa Zakonom o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja („Narodne novine“, broj 127/19.) i s načelima, osnovnim ciljevima, prioritetima i mjerama utvrđenim u Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu („Narodne

novine“, broj 46/20.) na način da se sve planske i provedbene aktivnosti prošire i na proljetni i jesenski dio godine kao i na kontinentalni dio Republike Hrvatske.

- Program aktivnosti potrebno je dodatno uskladiti sa zakonskim odredbama Zakona zaštititi od požara i Zakona o vatrogastvu i ostalim zakonskim i podzakonskim propisima.

Nadalje, predlaže se:

- završetak izrade novog Standardnog operativnog postupka za najavu i provedbu letačkih operacija zrakoplova koji sudjeluju u gašenju požara na otvorenom prostoru s ciljem osiguranja područja gašenja požara i prikupljanja vode od ostalih aktivnosti u zračnom prostoru kao i drugih započelih standardnih operativnih postupaka
- na međuresornoj razini omogućiti veći stupanj razmjene podataka o nastalim požarima putem informacijskih sustava i digitalnih podloga
- predložiti način rješavanja (strateškog) problema sve većeg nedostatka operativnog vatrogasnog kadra (uvećati) iznosi financijskih sredstava po angažiranom: sezonskom vatrogascu, protupožarnu naknadu i refundacija mjesečnih troškova po profesionalnom dopunskom domicilnom vatrogascu
- s obzirom na dokazano da je vatrogasna djelatnost izuzetno opasna, i nadalje je potrebno unapređivati sigurnost vatrogasaca boljom i modernijom opremom, ali i kontinuirano obnavljati znanja i dodatno se osposobljavati na svim razinama
- potencirati što veći broj edukacija vatrogasaca o opasnostima gašenja požara na otvorenom prostoru, a posebice u blizini minski sumnjivih područja
- inicirati provođenje obuke novih dobrovoljnih vatrogasaca za prevoženje helikopterom
- organizirati u suradnji s inspekcijom zaštite od požara MUP-a radionice/stručne skupove i razgovarati kako potaknuti JLP(R)S (gradove, općine, županije) za još kvalitetnijim provođenjem preventivnih mjera, ali i nadzora provedenih preventivnih mjera zaštite od požara.

Svi subjekti (izvršitelji i sudionici) Programa aktivnosti u zaštiti od požara, zajedno sa zemaljskim i zračnim vatrogasnim sustavom, a vezano uz sigurnosne prijetnje, rizike i izazove za Hrvatsku koji se odnose na požare otvorenog prostora, kontinuirano su i svakodnevno i u 2020. zajedno sa svim ostalim srodnim žurnim službama, osiguravali sigurno okruženje za građane i turiste te značajno pridonosili ukupnom sustavu domovinske sigurnosti u Republici Hrvatskoj i ostvarili uspješno sve postavljene zadaće i ciljeve.

Zaključno, smatra se da će se i nadalje, pojačanom međuresornom suradnjom uz kontinuirani daljnji rad na otklanjanju nedostataka/problema te implementacijom prijedloga za poboljšanje/uklanjanje istih utvrđenih sveobuhvatnim analizama požarnih sezona iz 2017., 2018., 2019. i 2020. te realizacijom prijedloga, mjera i zadaća Programa aktivnosti za 2021. godinu i nadalje, provodeći ga naglašeno od strane jedinica lokalne i područne samouprave zajedno s preko četrdeset subjekata (izvršitelja/sudionika), kao i realizirano (re)pozicioniranje sustava vatrogastva te očekivano cjelovito ustrojavanje Hrvatske vatrogasne zajednice kao tijela državne uprave, zajednički pridonijeti još učinkovitijoj zaštiti od požara i osigurati ostvarivanje zacrtanih ciljeva u zaštiti i spašavanju građana Republike Hrvatske i turista, zaštiti materijalnih i kulturnih dobara, zaštiti životinjskog i biljnog svijeta kao i prirodnih resursa, te pridonijeti još višoj razini zaštite nacionalne sigurnosti.